№ 36. Treschdeen, 8. Septembrî. 1899.

Isnahk weenreis nedelâ.

Makfâ, Jelgawâ sanemot: par gadu 1 r. 50 k., par pusgadu 90 k.

Makfâ, pahr-pastu peesuhtot: par gadu 2 r., par pusgadu 1 r. 25 k.

Ekspedizija: Jelgawâ, J. F. Steffenhagena un dehla drukatawâ, Kangihseru celâ № 22.

Redakzijas adrese: Jelgawâ, Sakajâ celâ № 15.

Latweeschu Awises.

Sludinajumus nem preti: Jelgawâ, Steffenhagena un dehla drukatawas kantori, Kangihseru celâ № 22; Rigâ: Hoerschelmana kga grahm. bodê, Leelâ Smilschu celâ № 29 un J. E. C. Kapteina kga grahm. bodê, Eeksch-Rigas Leelajâ Kehninu celâ № 10.

Makfa par sludinajumeem: 8 kap. par sihku raksiu rindiniu, preeksch pusê 20 kap.; pahrtulkoschana is sweschahm walodahm par brihwu.

„Latw. Aw." war apstellet:
Jelgawâ: J. F. Steffenhagena un dehla drukatawâ, Kangihseru celâ № 22. — **Leepajâ:** Emila Voegedinga grahm. bodê, pee tirgus platscha; Sihmana Ruhjes gr. bodê, Jaun-Leepajâ, Bahnuscha celâ № 36 un pee M. Peterfona. — **Bauskâ:** Ed. Drengera k. bodê. — **Tukumâ:** J. Birsgala kga grahm. pahrd. — **Talsôs:** H. Towa k. grahm. bodê. — **Kuldigâ:** Ferd. Besthorna k. grahm. bodê. — **Wentspilî:** Th. G. Antmana k. grahm. bodê. —

78. gada-gahjums.

„Latw. Aw." war apstellet:
Saldû: Fr. Kruhmina k. grahm. bodê un pee A. A. Ringait-Wehjsch. — **Schagarê:** Moses Itzigsohna k. leelnogulditawâ. — **Rigâ:** W. F. Häckera drukatawâ, Palejas celâ № 3; Hoerschelmana k. gr. bodê, Leelâ Smilschu celâ № 29; J. E. C. Kapteina k. grahm. bodê, Eeksch-Rigas Leelajâ Kehninu celâ № 10. — **Eeksch- un ahrsemê:** Rudolfa Mosses kga wisâs ekspedizijâs. — **Walmeerâ:** Trey'a k. grahm. bodê. — **Walkâ:** M. Rudolfa k. grahm. bodê. — **Bes tam: pee zeen. mahzitajeem** — tiklab **Widsemê,** kâ ari **Kursemê.**

Kahds wahrds par Rigas jubilejas swehtkeem.

1901. gadâ firmà Riga, kà jau muhsu lasitajeem sinams, sataisahs swinet dischenus peeminas swehtkus, jo tad buhs pagahjuschi 700 gadi, kamehr Rigas pilsehta dibinata. Ilgaku laiku jau Ridseneeki pahrspreesch jautajumu par minetâ gadâ sarihkojamu leelu ruhpneezibas un amatneezibas isstahdi, kas lai rahditu, zik tahlu Riga tikusi pa peedsihwoteem 7 gadu-simteneem. Blakus schim jautajumam zehlees zits par to, kà sewischki Latweescheem buhtu Rigas jubileja lihdsswinama. „Deenas Lapa" un „Mahjas Weesis" nehmuschees karsti eeteitt, ka buhtu sarihkojami atkal wispahrigi dseedaschanas swehtki. Kamehr daschas Wahzu awises scho preekschlikumu ar preeku apsweikuschas, pee ziteem Latweeschu laikraksteem tas nemaj naw atradis peekrischanas. Pee tam „Tehwija" isteikusehs, ka Latweescheem pawisam neesot nekahda eemesla Rigas jubileju lihdsswinet, tadehk ka Rigas pagahtne newarot Latweescheem modinat nekahdas jaukas atminas. „Balt. Wehstnesis" gan tapat ir pretineeks dseedaschanas swehtkeem, bet zitadi Rigas jubileju dehwê ari Latweescheem swinamu; tikai winsch isskaidro, ka Latweeschus us swineschanu skubinot wairak Rigas pehdejee gadu desmiti nekà winas senà pagahtne.

Pehz muhsu domahm par to, waj Latweescheem eemesls Rigas jubileju lihdsswinet, ihsti nemaj newaretu schaubitees. Un tihri leeks darbs mums pee tam schkeet, ja nemahs tuwaki spreest un ismeklet, kas ihsti swinams, tahlakà waj tuwakà pagahtne. Swinot peeminas swehtkus kahdam leelam wihram, gan weens sirsnigaki peeminehs scho wina darbu, otrs zitu; tatschu neweenam nenahks prahtà weenu darbu no wisas zitas dsihwes sawruhp atschkirt un sazit: schi darba dehk es swinu wina peeminu, zitu darbu dehk ne. Turpretim gan ikweenam stahdisees gara azu preekschà wiss swinamà wihra tehls, wisà sawà dsihwê un darbà. Tapat ari swinot Rigas 700 gadu swehtkus, nahksees skatitees atpakaļ us wisu winas pagahtni un attihstibas gaitu ar wisahm winas gaischajahm, kà ari tumschajahm pusehm. Patihkamas atminas ween newarehs Rigas pagahtnes notikumi modinat ari ziteem winas eedsihwotajeem. Un ka Latweescheem no Rigas tahlakahs pagahtnes nebuhtu neka ko ar preeku un pateizibu peeminet, to tatschu neweens negribehs nopeetni apgalwot. Ja ne wairak, tad lai winsch peemin, ka Riga bijusi ta weeta, kur usaususi un no kureenes tahlak isplatijusehs muhsu dahrgahs ewangeliuma tizibas gaisma ar wisu sawu bagato swehtibu. Ka Riga tagad ir wisas Latweeschu garigahs dsihwes zentrs un sirds, ta ir nenoleedsama pateesiba; bet waj wina par tahdu kluususi weenà deenà it kà us burwja sisla mahjeenu? Ari tur ir wajadsejis sawas attihstibas, ari tur tagadne naw bes pagahtnes.

Zits jautajums, kà lai Latweeschi swin Rigas 700 gadu jubileju. „Deenas Lapas" un „Mahjas Weesa" eeteiktajeem 5. dseedaschanas swehtkeem radees daudz pretineeku, no kureem pats eewehrojamakais ir — Rigas Latweeschu Beedriba. Kad Rigà grib rihkot Latweeschu dseesmu swehtkus, tad pirmais wahrds gan peekriht Rigas Latweeschu Beedribai, pee kuras peeder netik ween gandrihs wisi Rigas isglihtotee Latweeschi, bet ari daudz tahdu no zitureenes. „D. Lapa" un „Mahj. Weesis" gan grib swehtkus rihkot ir bez Rigas Latw. Beedribas, tatschu schahdai rihkoschanai naw paregojami nekahdi sposchee panahkumi. Par to nebuhtu ari ko noskumt. Neweens gan negribehs leegt, ka wispahrigeem dseesmu swehtkeem sawa leela nosihme tautas dsihwê, ka tee spehj daudz sirdis eesildit us wisu, kas janks un labs, pamudinat us jaunu zenschanos. Tatschu taisni tadehk, ka dseesmu swehtkeem schahda augsta ideala nosihme, nedrihkst winus rihkot pahrak beeschi, lai wini nepaliktu par kaut ko parastu, ikdeenischkigu. Nedrihkst ari no masturigas tautinas beeschi prasit leelos isdewumus, kas katrà sinà ar dseesmu swehtkeem saweenoti. Brihnums, ka scho beidsamo punktu schoreis nemaj nespehj eeraudsit daudzi no teem, kas preeksch 4. dseesmu swehtkeem kleedsa un brehza, ka Latweeschus gribot tihri waj isputinat! Waj tad tagad Latweeschu tautas wairumam peenahkuschas labakas deenas nekà toreis? Buhs pawisam otradi!

Bez tam jawaizà: waj tad dseesmu swehtki wispahr ihsti saderetu ar schahdeem Rigas pilsehtas jubilejas swehtkeem? Rigas Wahzeeschi rihkojahs us leelu amatneezibas un ruhpneezibas isstahdi, gribedami rahdit, zik tahlu Riga sawôs swarigakajôs darbôs aistikusi sawa 7. gadusimtena beigâs. Pahrskats par Rigas tagadejo dsihwi un darbibu tà gan neisnahktu pilnigs, bet tatschu plaschs deesgan. Turpretim zik plaschu pahrskatu par Latweeschu tagadejo dsihwi gan spehtu sneegt dseesmu swehtki? Tee gan atkal nodotu leezibu par Latweeschu dseesmu garu un dseedaschanas spehju, sawu teesu ari rahditu, us kahda isglihtibas stahwokla atronahs tee samehrâ nedaudsee tautas lozekli, kas swehtkôs peedalitos, tatschu plaschaki raksturot wisu Latweeschu zenschanos un winas panahkumus tee nebuht nespehtu.

Tadehk ja Latweeschi grib ari no sawas puses swinet Rigas jubileju — un eemesli, kà redsejam, wineem us tam ir — tad wajag rihkot ko nosihmigatu un turklaht us tam raudsitees, ka rihkojumam buhtu wairak paleekama wehrtiba nekà dseesmu swehtkeem. Rihkojamajai leelajai isstahdei paschu Rigas Wahzeeschu starpà raduschees eewehrojami pretineeki, kas wehro, ka no isstahdes gaidamee labumi neatswerschot leelos isdewumus par to. Tee tad eeteiz us 700 gadu swehtkeem labak dibinat plaschu amatneezibas un ruhpneezibas skolu, kur Rigai waretu isglihtotees jauni darba spehki, kas tad atkal joprojam palihdsetu weizinat Rigas attihstibu. Mums schkeet, ka no schihm pahrrunahm ari Latweeschi waretu ko mahzitees, spreeschot par swinamo Rigas jubileju. Mehs no sawas puses gribetum tikai us weenu leetu aisrahdit. Nesen sarihkotajà Latweeschu etnografiskà isstahdê bij tschakli sawahkts daudz interesanta, deriga materiala par Latweeschu dsihwi un sawadibahm senatnê un tagadnê. Tiklab no paschtauteeschu, kà ari zittauteeschu puses dsirdeja issakam wehleschanos, ka schim bagatajam materiala krahjumam wajadsetu gahdat derigu weetu, kur to waretu labi nokahrtot un pehz eespehjas pawairot, ar ziteem wahrdeem sakot, ka deretu zelt ihpaschu Latweeschu museju. Sahka ari scho jautajumu pahrrunat. Pee tam israhdisees, ka Rigas pilsehta nebuht negrib leegt palihdsigu roku pee Latweeschu museja zelschanas. Tikai lihds schim wehl naw isdewees pilsehtas peedahwajumus un Latweeschu wehleschanahs saweenot. Te nu buhtu no sirds jawehlahs, laut gaidamà jubileja palihdsetu scho leetu grosit us labo pusi. Ja Latweeschi paschi museja jautajumà labi sanemtos un pilsehta wineem augstsirdigi un dewigi nahktu palihgà, tad droschi ween gruhtibas nebuhtu nepahrspehjamas, un ja tad 1901. gadâ waretu Latweeschu musejam kaut ari tikai likt pamata akmeni, tad tee buhtu jauki un zeenigi jubilejas swehtki. Jo leelaka wehrtiba musejam buhtu, ja to waretu saweenot ar pastahwigu isstahdi un biroju, kur katrà laikà waretu isstahdit paschus kreetnakos daschadu arodu raschojumus un kur publika netik ween waretu schos isstahdijumus katrà laikà apluhkot, bet ari eewahkt ustizamas sinas par daschadeem laukſaimneezibas un ruhpneezibas jautajumeem, eepasihtees ar daschadeem jauneem atradumeem un ismehginajumeem u. t. t. Ta buhtu eestahde, kas pateesi atnestu daudz swehtibas!

Wehstule no Wentspils.

„Deews dod muhsu seltenitehm smagi puhrus peelozit!" — Kam lai wehlam ko labaku, ja ne muhsu seltenitehm bagatu puhru — isglihtibas un mantas puhru, jo labi sinam, kas no winahm teek prasits, kad peenahzis laiks tautâs eet; kam lai wehlam schini laikà ko labaku, ja ne teem dsimtenes nowadeem tikt pee gaismas un labklahjibas, kuri wehl naw tautâs nahkuschi, naw peelozijuschi puhra ne schahda, ne tahda; kam lai wehlam isdewigâ brihdi ko labaku, ja ne tahm Latwijas pilsehtahm usplaukschanu, kas wehl naw bandijuschas seedu laika, kam naw bijis atgadeena angstaku pazeltees un zeenigi nostahtees sawu zitu leelako mahsu starpâ! Seltenite starp zitahm pilsehtahm bija skaitama wehl lihds schai deenai ari Wentspils. Tagad nu winai peenahzis brihdis, kur tai aust sposchs saules rihts, peenahkuse laimiga reisa, kur katrs war preezatees, jo puhru lozidama baudihs labklahjibu neween wina pati, bet ari ziti.

Pahrejas laikmets no deesgan weenmuligas, klusas dsihwes us trokschnainu, rosigu un bagatu nahkotni Wentspilij nupat kà sahzees. Weens pats pehdejais gads jau rahda, kahda pahrmaina sche notikusi, rahda, kahda nosihme Wentspilij turpmakà zehleenà. Lai greeschamees us kuru pusi gribam, wisur sastopama jauna rosiba, muhsu pilsehtai lihds schim wehl swescha, neparasta; wisur manama it kà sagatawoschanahs us kaut ko gaidamu; wisur isleekahs, it kà katrs darbineeks ausi eetschukstetu: „Mehs mostamees us jaunu, jauku dsihwi!" Wiss, ko te redsam drihs weenà, drihs otrà weetà no jauna, ko weenigi pag. gads jau usrahda, leek mums brihtinu apstahtees un apbrihnot tik neparedseti ahtro pahrwehrschanos. Patihkamà, war sazit, laimigà usbudinajumà schejeeneets apskata wisu, kas te jau peenahzis klaht, un ar preeka pilneem smaideem pahrdomà un patreezahs par nahkamibas laimi; bet ari sweschs jutihs interesi, kad dsirdehs par Wentspili ko runajam.

Ihsumà sche ussihmeschu swarigako, kas lai no leeluma aprahda, ko pag. gads Wentspilij atnesis un ko pats dabuju nowehrot pehz tam, kad weenu gadu biju no schejeenes bijis projam.

Wentspils wehsture gan naw jauna, ta sneedsahs atpakaļ wairak gadu simtenus, bet ahrejà plaschuma, kupluma un sposchuma sinà pilsehta wisà laikà naw nezik peenehmusees, lai gan kà kugneezibas un tirdsneezibas punkts no laiku laikeem bija deesgan eewehrojama. Tirdsneeziba, ruhpneeziba un wisada dsihwa rosiba sasneedsi sawu ihsto nosihmi un spehj nodibinatees us stipreem pamateem un weenumehr augstaku pazeltees tikai tur, kur weegli war peekluht gan pa uhdeni, gan pa semes zeleem. Peedsihwojumi mums to jau mahzijuschi. Wentspils liktenis tagad tikpat kà jau galigi isschkirts: pirmkahrt pilsehtai dota eespehja plaukt zaur jauno dselszeku un otrkahrt zaur ostas isbuhwi.

Kà jau sinams, schini rudeni Maskawas-Wentspils dselszeksch buhs tik tahlu gataws, ka drihsumà to warehs nodot leetoschanà. Zaur scho dselszeku Wentspils teek saweenota ar Maskawu un zitahm leelahm pilsehtahm Eeksch-Kreewijà, kà peemehram ar Ribinsku Jaroslawas gubernà, kura, kà sinams, ir weena no eewehrojamakahm kugu peestahtnehm pee Wolgas upes, peeweenota Nikolaja dselszeklam zaur saru lihniju. Wisas tirgus prezes, nahkdamas no tureenes, warehs tapt suhtitas taisni us Wentspili, un no tureenes ar kugeem tahs iswadahs us tahlakahm weetahm ahrsemês. Schini noluhkà tadehk ari peegreesta wehriba Wentspils ostai. Ostu istaisa Wentas upes grihwa, tas ir ta weeta, kur Wenta eetek juhrà. Osta sche teizama ihpaschi tanî sinà, ka wina reti kad aissalst. No schihs puses luhkojotees, kugneezibai wina ihsti noderiga, preeksch tam kà radita, bet kaweklis un schkehrslis ir tas, ka ostas preekschà juhrà atrodahs sehkli, us kureem dsiłums sneedsahs tikai no 10 lihds 15 pehdahm, kamehr ihstenibà wajaga nepeezeeschami 24 pehdu dsiłuma, lai kugi sche waretu eenahkt un iseet netrauzeti. Protams gan, ka scho sehkłu norakschana ir leels darbs, kas prasa spehka un laika, tomehr par to jau top gahdats. Sehkli steepjahs juhrà labi tahlu, wairak par wersti no malas. Gar katru pusi ostai ir usbehrti dambji, kuru usdewums ir aissargat ostu no peesehreschanas. Deenwidus pusê dambja garums sasneedsi 124, seemeła pusê — 69 asis. Pehdejais dambis tagad teek norakts un taisits no jauna tahlaku us seemeła pusi, lai ostas platums isnahktu leelaks. Augschup Wentas upe padsiłinata wairak werstis. Ari wiss schis gabals eetaisits tà, ka kugi sche waretu peestaht. Pa upes

Pasphrnê.

Maskreewijà.

(Beigums.)

Peemineschu daschas no tahm, kam Kijewas wehsturê leelaks swars, waj zitadi kahda wispahriga interese. Pee Sofijas katedrales pastahweja mitropolita sehdeklis, wezakais Kreewijà; netahlu no tureenes ir pirmahs klases Michaila klosteris ar sw. Warwaras relikwijahm, kas usglabajahs sudraba sahrkà wairak kà 24 pudu smagumà. Schis klosteris bagats bez tam ar daudz ziteem dahrgumeem. Tuwumà atrodahs 2 basnizas bez ihpaschahm draudsehm; weena no tahm ir „Desmitâ" basniza, ko jaw peemineju. Bet wina naw ta pate wezà, wehsturigà. Nopostito Desmitâ basnizu no jauna pahrbuhwejot, darba waditajs ir israhdijis pahrak nepeeteekoschu mahkslas sapraschanu waj zeenischanu pret Kreewijas senatni. Talab wehsturneeks Pagodins scho atjaunoto smago buhwi dehwê par „nelaimigu pahrpratumu". Turpretim schim smagajam pahrpratumam blakus, brihwa un weegla, kà putninsch gaisà, stahw pahri stahwajam pilsehtas krastam Andreja basniza, ar ko winas plahna sazeretajs, slawenais Rastrelli, ir pats sew darijis skaistako peeminekli. Wisa Lejas-Kijewa (Podols) tur stahw kahdu 300 kahpeenu apakschà, paschu basnizas augstumu nemaj lihds nerehkinot. Saulainôs rihtôs isredse te tik plascha un jauka, ka neapnihkst allasch pa jaunu no schi brihwà augstuma noskatitees us darbigo lauschu puhli lejà, us mirdsoscheem kupoleem, us Dnepras wilneem, par ko rihta wehsma dsenà weeglu miglu!

No jaunlaiku basnizahm ar apbrihnoschanu jamin Wladimira katedrale. Plahneem un meistareem mainotees, winas ahrpuse ihsti nemot sabojajusees, bet leelifkà bagatiba un mahkfla eekschpusê padara scho basnizu ahrkahrtigi interesantu ari zittizibneekeem. Ihpaschi welk usmanibu us sewi Swedomska leelahs seenas bildes, kur skati no bibbeles notikumeem ar tahdu ihstenibu tehloti, ka netikween domajamees wisu redsam dsihwu un pateesu, bet ari wehl dsihwê atgreesdamees prahtà paturam neisdsehschamu bildi no zeeschanas, no mihlestibas, no noguruschas weenaldsibas (Pilatus) un no aklas kaiflibas (Schihdu suhdsetaji). „Lazarus usmodinaschana" un „Krustà sitschana" kriht no Swedomska bildehm wiswairak azîs. Tur dabujam tahdus stiprus eespaidus, kà reti no kahdas zitas bildes.

Tà Kijewa ir bagata ar daudz staltahm buhwehm. Kas scho pilsehtu redsejis simtu gadu agraki, tas wairs winu nepasihtu, 1797. g. Kijewà skaitija 2777 ehkas un no tahm tik 3%, tas ir 85 ehkas bij no muhra.

Tagad tas wiss pahrwehrtees. Runajot par solidahm muhra ehkahm, kas skaita sinà ari tagad eenem tikai peekto daku no ehku kopskaita, droschi war leezinat, ka schi weena peektdaļa ir daudzreis wairak wehrts nekà atlikuschahs tschetri peektdaļas weeglo ehzinu.

Bet ko Kijeweeschi dara sawâs ehkâs, no ka pilsehts pahrteek?

Kijewai naw tahdu leelu fabriku kà Rigai, ari tirdsneeziba daudz masaka un atteezahs wairak tikai us eekschsemehm. Tamlihds ari Kijewas budschets stahw Rigai labu daku pakaļà un eenem beidsamo weetu no Kreewijas 7 leelpilsehteem, kas skaitami sekoschà rindà: Peterburga, Maskawa, Warschawà, Odesa, Riga, Harkowa un Kijewa. Bet ir tad wehl Kijewa nodarbina daudz lauschu un grosa daudz naudas. Ja gribam to saprast, tad jaeewehro neparastais samehrs, kahds te walda starp wihreeschem un seweeschem: us 4 seweeschem nahk 5 wihreeschi.

No scheem skaitteem nu wis nemahzamees, ka neatgreesigeem wezpuischeem sche gruhti labotees, bet redsam, ka Kijewa nodarbina loti daudz jaunu wihreeschu, kam naw eespehjams nodibinat familijas dsihwi. Wispirmà kahrtà tai sinà jamin Kijewas militars. Weetejais zeelokfnis un wasaras lehgeris satur wairak pulku saldatu ar wisadas fugas eerotscheem. Winu pawehlneeks ir Kijewas kara apgabala preekschneeks un Kijewas generalgubernators Dragomirows, kas kà kara wadonis labi pasihstams no duhschigeem zihnineem beidsamà Turku karà, kà kara sinatnu ratstneeks bauda leelu zeenibu eekschsemê un aisrobeschahm, un pee saldateem ir eemihkots sawas labsirdibas un weenkahrschibas dehk.

Kà loti leelam pahrwaldibas zentram Kijewai jaustura daudz eerehdnu, bet wehl leelakà mehrà Kijewai palihds pahrtikt winas skolas. Preeksch wiseem deenwidus wakareem Kijewa ir ihstais skolu pilsehts. Us laukeem ar isglihtibu neweizahs. Gan tagad noteek leeli mehginajumi, lautai sneegt pirmmahzibas, bet newar ne kahrot, ne prasit, lai tas us reisu pahrlabotos, kas gadu simtenôs nokawets.

Ari masakajeem lauku pilsehteem naw peeteekoschu skolu. Kijewa nu tai sinà peewelk skolenus no malu malahm. Uniwersitete no prowintschu augstskolahm eenem Kreewijà pirmo weetu; politeknikai, kas nesen ir atklahta finantschu ministerijas pahrsinà, buhs wisi jaunlaiku lihdsekli pee rokas. Preeksch Kreewu garidsneeku isglihtoschanas Kijewà pastahw leela gariga akademija, bez tam garigs seminars ar kahdeem 900 skoleneem. Ari kara ministerijai te sawa junkuru skola un kadetu korpuss, koti leelas un pahrak apmekletas skolas. Zik leelà stilà tahs rihkotas, spreeschams no tam, ka junkuru skola ir garakà ehka Kijewà un ka korpusa weenkahrschà buhwe krona kasarmu stilà ween ir sawà laikà makfajuse wairak kà 1 miljonu.

Bet ir pahrpahrim daudz ari widejo skolu preeksch pilsoniskas isglihtibas, peem. 5 sehnu gimnasijas un weena kolegija ar gimnasiju augstakajahm klasehm; tikpat daudz seeweeschu gimnasiju; 2 krona realskolas, no kurahm weena ir Wahzu draudses pahrsinà; 2 komerzskolas ar krona teesibahm un daudz zitas priwatas skolas waj skolas ar semaku programu.

Jaleezina, ka skolas eerihkojot, skolenu arweenu rodahs wairak nekà spehj usnemt un ka Kijewas bagatneeki lihdsektus ari taisni neschehlo. Tà pasihstamais bagatneeks Nikola Artemjewitschs Terescheschenko weens pats preeksch Tirdsneezibas skolas usturescheschanas ir nodewis 110,000. — Par scho skolu jamin, ka ta ir pirmà seeweeschu tirdsneezibas skola Kreewijà, tà ka skolneezes teek peesolitas pat no Widus-Asijas un ziteem tahlakeem apgabaleem. —

Bez tam pee tirdsneezibas skolas pastahw ihpaschi wakara kursi peesugusscheem. Te mahzahs praktiskus preekschmetus wehlà naktî tahdi laudis, kas zauru deenu strahdà weikalôs. Beidsot wini eeguhst eewehleschanu no Tirgotaju beedribas waj ari maso atweeglinajumu kara deenastà. — Newilus nahk prahtà, waj to, ko spehj Kijewas komiji, nespehtu ari muhsu jaunekli. Isglihtiba ir spehks. Bet kà tas pee mums buhtu nokahrtojams, to te pahrrunat naw laika un weetas. L. B.

Par breesmigo spitalibas sehrgu

profesors Petersens pasneedz schahdas sinas: Wiswairak ar scho sehrgu slimo Turzijà, tà Konstantinopolê ween skaita kahdu 600 slimneeku; tad nahk Greekija, Italija, Islande, Rumenija, Sweedrija, Somija u. t. t. Norwegijà, kur 1856. g. bijuschi 2833 spitaligi, 1895. g. beigâs palikuschi tikai 321. Gadu no gada tur saslimschanas gadijumi eet masumà. Schahdi spihdoschi panahkumi tur eeguhti, eerihkojot kahrtigas slimnizas preeksch spitaligeem.

Wairak droschas sinas par spitalibas isplatischanos Kreewijà ir tikai par pehdejeem gadeem.

Eewehrojot, ka saslimschanas gadijumi ar spitalibu arweenu beeschaki notika, medizinifkà padome nolehma, ka wajaga eewahkt par scho sehrgu droschas sinas un ar zirkularu no 18. Aprila 1895. g. noteiza pehz sinamas kahrtibas gubernatoreem par katru slimibas gadijumu pasinot tuwejakai medizinas waldei. No Maija m. 1895. g. lihds Maija mehnesim 1897. g. nu eewahktas par spitalibu Kreewijà schahdas sinas: Eiropas Kreewijà bijuschi 793 slimneeki, no teem 389 wihreeschi un 404 seweetes. Wiswairak spitaligo bijis Widsemê: 338, no teem Rigas aprinkî — 95, (Rigà — 51); Walkas — 1; Werawas — 2; Walmeeras — 33; Pehrnawas — 31; Zehsu — 3; Eseles — 42; Jurjewas — 8; Kursemê bijuschi 134 spitaligo, wiswairak Talsu, Wentspils un Tukuma aprinkôs. Igaunijà — 45 slimneeki. Otrà weetà stahw Kaukasija — 251 slimneeks; tad nahk Kreewijas peederumi Widus-Asijà — 85 slimneeki un Sibirijà — 71 slimneeks. Bez tam no Maija m. 1897. g. lihds schi g. Maijam wehl pasinoti wairak nekà 1800 droschu saslimschanas gadijumu.

Kà lai karo pret scho breesmigo zilwezes beedekli, kahdi lihdsekli jaleeto, lai nowehrstu draudoscho nelaimi. Schimbrihscham, pee tagadejà dseedneezibas stahwokla — pirmà weetà stahw sewischki preeksch spitaligeem eerihkotas slimnizas, kà peem. pee Ahrlawas un z. Schahdas eestahdes schimbrihscham leelako daku teek usturetas no labprahtigeem dahwinajumeem, bet schee lihdsekli, protams, ir loti masi un nenoteikti. Te janahk walstij palihgà. Tà us scho leetu skatahs ari Wahzijà, kur schogad 2 werstes no Mehmeles (Klaipehdas) tika atwehrta patwerfme preeksch spitaligeem, kas ismaksaja kahdu 40,000 rublu. Patwerfme eerihkota preeksch 16 slimneekeem un wisadà sinà preekschsihmiga. Patwerfmi pahrwalda Dr. Urbanowitschs, kas sewischki eepasinees ar spitaligo patwerfmehm Kreewijà. Patwerfmes gada budschets aprehkinats us 7000 rublu. Pee atklahschanas tika usluhgti daschi profesori no Kreewijas un ari Dr. Bergmans no Rigas.

Kà schahdà zelà ruhpigi karojot pret spitalibu war buht labi panahkumi, to wisgaischaki leezina — Norwegija, kur spitaliba gadu no gada eet masumà; tà 1876. gadà tur bijuschi 115 saslimschanas gadijumi ar spitalibu, bet 1895. g. tikai — 10. L.

labo krastu tagad eet jaunais dselszelsch. Weegli tagad eespehjams wisas prezes lahdet kugôs tuhlit no wagoneem. Labà krasta malà teek zelts ari elewators, lai labibas wedejus kugus waretu pildit weegli un ahtri. Dselszeka waksahle atrodahs apmehram 2 werstis no juhras ari uf Wentas labà krasta. Sche buhwè ari lokomotiwu islaboschanas mahju. Wisdrihsakà laikà ap scho widu taps buhwets jauns muitas nams, kuram pamata akmins jau likts.

Eewehrojot wisus tos labumus, kas tagad Wentspilij top peeschkirti, un sposcho nahkotni, kas winai atwerahs, uf scho weetinu raudsijuschahs jau daudf usmanigu azu. Kas jau apswehris, ko Wentspils nahkotne drihkst solit, tas ari pamanijees sche nogrunteetees. Neween Wentspilneeki paschi, bet ari kapitalisti no zitureenes sche zentuschees eepirktees grunts ihpaschumus. Jaunas mahjas — diwi, trihs un daschas pat tschetru stahwu, kahdas sche wehl naw bijuschas, sihmejotees sewischki uf zehlumu un glihtumu, — tagad zelahs weena pehz otras — aug kà sehnes pehz silta leetus. Tas sakams neween par paschu pilsehtu, kura atrodahs Wentas kreisajà pusê, bet sewischki ari par otru pusi, labo krastu un par wisu Wentspils apkahrtni. Pilsehtà starp daudf jaunbuhwetajahm mahjahm minamas wehl 2 eewehrojamakas buhwes. Tahs ir 2 basnizas. Katoku basniza jau tik tahku pasteigta, ka drihsumà nahks gatawa. Schinî wasarà lika pamata akmeni jaunai pareistizibas basnizai, pee kuras zelschanas tuhlit sahka zihtigi strahdat. — Reta laime ussmaidijusi dascheem schejeenes laukfaimneekeem. Wislabaki weizahs teem, kureem gruntsihpaschumi sneedsahs lihdf Wentai, kur labajà krastà wilkta dselszeka lihnija. Pahrdodami sawus ihpaschumus masakôs gabalôs, tuwakà pilsehtas apkahrtnê daschi tapuschi par kapitalisteem. Pehrnajà gadà eesahkumà pahrdewa puhra weetu wehl par 500 rublеem, bet schinî wasarà zenas kahpuschas stipri uf augschu, jo maksà par puhra weetu 800 rublu un wairak. Eewehrojams ari tas, ka labi weizahs mahlsemneekeem tahlakôs apgabalôs, kuri war gahdat derigu weetu steegelu zepleem. Daudf schahdas eetaises, no kurahm daschas buhs jo plaschas, top zeltas sewischki Wentas malà labi tahlu augschup.

Ehrteem satiksmes zeleem atwerotees, redsam, ka wehriba top peegreesta katrai weetai un leetai, kas tik kahdam noluhkam war kalpot. Lihdf ar wisu zitu ari Wentspils juhrmala tagad baudihs to, ko wina pelna. Lihdf schim kà peldu weeta wina tika maf mineta, maf apmekleta. Bet ja uf to tagad azis greescham, tad bef schaubahm mums jaatsihst, ka ta war kalpot minetam noluhkam wahrda ihstà nosihmê. Preeksch peldeschanahs israudsità, wisnoderigakà weeta atrodahs daschas werstis atstatu no pilsehtas uf seemeku pusi. Isnemot leelo preeschu meschu un juhrmalas kahpas, zitu dabas jaukumu te naw. Bet kad dabai sche peeliks mahklas roku un to wisadi uskops, tad schis semes stuhritis taps par jauku un patikkamu atpuhtas weetinu. Ka tas teescham notiks, tas paredsams jau tagad. Preeksch wasarnizu buhweschanas Baltijas domenu walde eesahka pahrdot gruntsihpaschumus jau pag. 1898. gadà. Starp zitu sche sewischki minams, ka kahda Peterburgas labdaribas beedriba sche dibina leelu weseloschanahs eestahdi preeksch behrneem. Uf sawa ihpaschuma wina zel jau schowasar wairak ehkas. Pawisam sche buhschot buhwejamas 84 mahjas — minetahs beedribas wajadsibahm.

Daudf jau, kas Wentspili darits, bet daudf ari wehl, kas buhs darams. Ihstà dsihwiba modisees tik wehl pehz dselszeka atklahschanas. Eedsihwotaju skaitam pastahwigi peeaugot, radisees ari leelaka wajadsiba pehz sabeedrigas dsihwes un isglihtibas. Droschi sagaidams, ka drihf tad nodibinasees dascha jauna beedriba, wajadsehs atwehrt wairak skolu. Augstakà skola, kas lihdf schim sche pastahwejusi un kurai naw masuma nopelnu pee jaunahs paaudses glihtoschanas, ir weetejà pilsehtas skola. Bet waj wina weena spehs wisus apmeerinat telpu un programmas sinà, tas naw paredsams. War tadehk ari jo ahtri notikt, ka Wentspils dabuhs mahzibas eestahdi ari ar augstaku kursu.

No sawas puses wehlu Wentspilij jaunajà laikmetà no sirds wisu labako! G.

Rigas Latweeschu Beedribas Musikas Kommisija

issino, ka uf isgahjuschà gada Nowembra mehnesi issolito godalgu eeguhschanu lihdf noliktam terminam, sch. g. 1. Junijam, bija eesuhtitas pawisam seschas sazensibas kompozizijas, proti:

1) Schuhpuka dseesma (Atjà, behrnin puhpâs) jaukts koris.

Motto: „Per aspera ad astra".

2) Latwiska dseesma (Teksts no X.) wihru koris.

Motto: „Dseedasim, brahki, latwisku dseesmu,
Kruhtis lai kwehlo brihwibas leesmas."

3) Pee Baltijas juhras (Teksts no ***) wihru koris.

Motto: „Un dehli tai dischenu slawu zels
Ar darbeem nu warenahm dseesmahm".

4) Neraudi (Ja tew dsihwes wehtras bargas). Dseesma wihru korim, jauktam korim un baritonsolo.

Dewise: „Tiziba, Zeriba, Mihlestiba".

5) Mahminai. Dseesma jauktam korim.

„Dseed mahmin wehl weenreis to dseesmu".

6) Seedona nakts. Jt kà besgaliga juhra. Teksts no N. N. Jaukts koris.

Motto: „Majori eedo"

Pehz tam, kad Mus. Kommisijas sehdê no sch. g. 16. Junija par godalgu issprieedejeem iswehletee leetprateji profesori Ad. Behtinsch, J. Wihtols un Jurjanu Andrejs minetahs kompozizijas bija zaurluhkojuschi, wini nodewa weenbalsigu spreedumu, ka neweena no tahm naw zeeniga dabut issolitahs godalgas, tà harmoniska kluhdu, originalitates sinà, kà ari zitu kluhdu dehl.

Leetprateji tomehr atrada, ka pirmahs trihs: Schuhpuka dseesma, Latwiska dseesma un Pee Baltijas juhras, pehz dascheem islabojumeem waretu usnemt Musikas Kommisijas Dseesmu krahjumôs, ja autori ar to weenis prahtis.

Pamatojotees uf scho spreedumu, Musikas Kommisija luhdf tos komponistus, kas eesuhtijuschi schihs trihs minetahs dseesmas, stahtees pehz eespehjas wisdrihsakà laikà sakarà ar Mus. Kommisiju, kura wehlahs schihs dseesmas eeguht nodrukaschanai sawôs Dseesmu krahjumôs. Pee tam wina luhdf zeen. komponistus winai pasinot, sem kahdeem nolihgumeem wini gatawi schihs sawas kompozizijas atdot Musikas Kommisijai. Kompozizju sazeretaji top luhgti, sawas kompozizijas lihdf ar neatplehsteem kuwereem sanemt pee Musikas Kommisijas preekschneeka weetneeka, skolotaja Ad. Ahrgala kga Ahgenskalnà, Kalnzeema eelà № 8. Lihdf sch. g. 1. Dez. neisnemtee manuskripti tiks lihdf ar slehgteem kuwereem isnihzinati.

Musikas Kommisijas usdewumà:
Preekschneeka weetneeks: Ad. Ahrgals.
Rakstwedis: J. Grube.

Rigà, 26. Aug. 1899.

No ahrsemehm.

Wahzijas deenwidôs un Austrijà, pastahwigam leetum lihstot, sazehluschees **leelisti pluhdi,** kas nodarijuschi daudf skahdes pee druwahm, kokeem, ehkahm un tilteem. Ari zilweku dsihwibas esot gahjuschas bojà. Tuwaku sinu wehl truhkst.

Leelà kanala dehl iszehluseh**s plaisma starp Wahzu waldibu un konserwatiwajeem** top jo deenas plaschaka. Par to, ka waldiba pahrmahzijusi tahdus eerehdnus, kas balsojuschi pret kanalu, konserwatiwee waldibai spihtê, sarihkodami mineteem kungeem leelus goda parahdijumus. Sewischki asi waldibai greeschahs pretim spehzigà „semkopju sabeedriba". —

Dreifusa dehl bes mehra eekarsuschee prahti nemaf wehl negrib aprimt. Leekahs tihri, it kà wisa isglihtotà zilweze buhtu dalijusehs diwôs karaspehkôs, kas zihnahs waj nu par, waj atkal pret Dreifusu. Daschi laikraksti gan rauga saweem lasitajeem eestahstit, ka tee, kas tagad wehl Dreifusu turot par newainigu, esot apmulsinati no Schihdu warà stahwoschahm awisehm. Tatschu schahdi laikraksti, neweetà sawu schulti pret Schihdeem islaisdami, tihschu waj netihschu paschi sewi nostahda par warmahzibas un netaisnibas draugeem. Neweens bespartejisks un taisnigs zilweks newar zitadi, kà Rennas kara-teesas spreedumu nosaukt par warmahzigu un netaisnu. Kad kahdu zilweku, lai tas nu buhtu Schihds, waj zits kahds, **bes skaidru peerahdijumu pasudina,** un turklaht par tik breesmigu noseegumu, kahds ir tehwijas nodoschana, tad ta tatschu naw taisna teesa sauzama. Kara-teesas aisstahwetaji, kà slihzejs pee salma, rauga peekertees pee slepenajahm teesas sehdehm un apgalwo, ka tur esot zelti preekschà peerahdijumi par Dreifusa wainu, bet tos newarejuschi atklaht wisai publikai, tadehk ka tee buhtu warejuschi aiskahrt kahdu walsti, ar kuru Franzija dsihwo zeeschà draudsibà; Dreifuss slepenos papihrus neesot wis pahrdewis Wahzijai, bet kahdai zitai walstij, kuras wahrds nebij minams. Bet ja tas teescham tà buhtu bijis, kamdehk tad Dreifusa apsuhdsetaji atklahtahs teesas preekschà no teem dokumenteem ween runaja, kas teescham nahkuschi Wahzijas rokâs, lai ari ne zaur Dreifusa wainu, kà Wahzu waldiba pati to gaischi apleezinojusi? Un kadehk tad, ja Dreifusu teescham atrada par wainigu, winam schoreis nospreeda daudf weeglaku sodu nekà pirmajà teesà? Waj ari no tam, ka diwi teesneschi balsojuschi Dreifusam par labu, naw skaidri redsams, ka ari wisâs slepenajâs sehdês naw bijis nekahdu droschu peerahdijumu? Tà tad eemesla deesgan Rennas kara-teesas spreedumu saukt par **netaisnu.** Zits jautajums gan atkal tas, kahds spreedums Franzijai tagadejôs apstahklôs buhtu atnesis wairak labuma. War jau buht, ka tad, ja Dreifuss buhtu atsihts par newainigu, warenee generali no draudeem buhtu kehruschees pee darbeem un tà Franzijai buhtu peenahkuschas wehl jo behdigakas deenas. Tagad, kur, kà leekahs, waldiba Dreifusu apschehlos un tam uf paschas Rennas teesas preekschlikumu sodu atlaidihs, Dreifusa draugi gan wehl kahdu laiku warehs par winam nodarito pahrestibu suhrotees un trokschnot, bet teem truhks ihsta eemesla, sarihkot jaunu zihnu Dreifusa labà. Tà, zerams, troksnis aprims, lai ari tikai pamasam. Aprims, kà leekahs, ari agitazija un rihdischana, kas pirmajâs deenâs pehz Rennas spreeduma pasludinaschanas weetu weetahm sazehlahs pret nahkamo leelo Parises isstahdi. Gan Berlinê un zitâs weetâs sastahdijuschahs ihpaschas komitejas, kas uf tam skubina un rihkojahs, lai nepeedalitos ar isstahdijumeem pee Parises isstahdes, nedf ari to apmekletu; tatschu naw domajams, ka schihs komitejas daudf ko panahks. —

Waronigais **Gerens** wehl arweenu turahs sawà namà. Nule issinats, pa kahdu zeku winam un wina beedreem peegahdata pahrtika. Proti, daschi Gerena draugi eekortelejuschees kahdà namà eepreti un tur sawahkuschi ehdamas leetas. Nakts tumsà un kluusumà pahrsweests pahri uf Gerena mitekli strikis, pa kuru tad, melnà papihri eetihti, zelojuschi turp wisadi brangi kumosi, jo strikis bijis sewischki nogludinats un slidens. Te nu kahdu nakti atgadijusehs ta nelaime, ka kahds suhtijums, kas nebijis deesgan stipri pee sirika peekabinats, nokritis semê uf eelas un taisni kahdam poliziskam uf deguna. Tà ka schini suhtijumà bijis tikai sweests eekschà, tad snaudoschajam poliziskam gan naw nekahda kaite notikuse, bet winsch sazehlis troksni un tà Gerena apgahdaschanas noslehpums nahzis gaismà. —

Starp Angliju un Transwali naw wehl nekahdas skaidribas, ne weenadi, ne otradi. Abjas waldibas atkal ismainijuschas rakstus, un ari Anglu pusê pamanita tà kà leelaka peelaidiba. Angleem esot usnahkuschas bailes, ka pret wineem nesazelahs Kapseme paschôs deenwidôs, kur tagad Hollandeescheem, tà tad Buhru radineekeem, esot leela wara. Ari no Indijas Angleem ne wisai patihkot saukt projam to kara-spehka daku, kas wineem buhtu wajadsiga karà ar Transwali. —

Serbijà prahwa pret apzeetinatajeem radikaleem patlaban pilnà gaità. No Wihnes, kur uf Serbijas radikaleem nebuht netura labu prahtu, sino, ka teesa rihkojotees koti netaisni, nekaudama peemehram apsuhdseto aisstahwjeem wisôs papihrôs eeskatitees un pat ne apsuhdsetos apmeklet. Warot skaidri noprast, ka waldiba gribot radikalu wadonus ar teesas palihdsibu pahrmahzit par to, ka wini netura draudsigu prahtu pret Milanu un tagadejo waldibu. —

No eekschsemehm.

No Peterburgas. Par siltu ehdeenu pasneegschanu laukskolâs „Wald. Wehstn." pasneedf rakstu, kas scho eerihkojumu koti eeteiz. Daschôs Maskawas gubernas aprinkôs uf ahrstu eeteikschanu tagad skolneekeem jau pasneedsot siltus ehdeenus, kas pa 100 skolas deenahm ismaksajot tikai pa 1 rublim no skolneeka. Labee panahkumi no schi lehtà eerihkojuma bijuschi schahdi: 1) Skolneeki, kas dabujuschi siltu ehdeenu, apmeklejuschi skolu kahrtigaki, it sewischki sliktà laikà. 2) Pehz siltas maltites skolneeki bijuschi usmanigaki un meerigaki un warejuschi ari daudf sekmigaki nodarbotees. 3) Ari wezaki paschi wisai zenschotees weizinat scho eerihkojumu.

Peterburgas uniwersitetê, kà „Rusk. Wed." sino, no turpmakas preekschlasijumu tureschanas esot atsazijuschees schahdi profesori: N. J. Karejews, A. A. Isajews, M. J. Sweschnikows, Pose, J. M. Grews, P. J. Weinbergs, S. A. Wengerows, N. M. Knipowitschs un F. D. Batjuschkows.

No Peterburgas. Wispahriga Kreewijas peensaimneezibas isstahde atklahta 1. Septembri Michaila maneschà.

Maskawas uniwersitetes profesori **Tschuprows** un **Gambarows,** kà „Pet. Wed." sino, eesneeguschi atteikschanahs luhgumus.

No Pleskawas. Kreewu slawenà dsejneeka Puschkina muischa **Michailowskoje,** kà „Wald. Wehstn." sino, schinîs deenâs pahrgahjusi krona ihpaschumà. Dsejneeka jaunakais dehls G. A. Puschkins muischu pahrdewis par 144,600 rbl.

Widseme.

No Rigas. Kugu buhwju pazelschanahs. Lihdf ar wisadu fabriku darbibu, Rigà sahk aisweenu wairak pazeltees ari kugu buhweschana. Diwi weikalneeki, Straucha un Kruhmina kungi, eegahdajuschees jau wairak nekà 10 twaikonischus, — kugu, leellaiwu un plostu wilkschanai pa Daugawu; tagad wini usbuhwejuschi ari ihpaschu leelu darbnizu — gan winu lihdsschinejo twaikonischu uslaboschanas darbeem, gan ari jaunu twaikonischu buhweschanai. — Tahlak tè nodibinajusehs akziju sabeedriba, kura senako Lange un dehla kgu kugu buhweschanas darbnizu tagad kreetni paplaschinajuse leelakeem darbeem. Preeksch kahdahm nedekahm tè tapa gataws leels twaikonis, kas tè no waldibas bija apstellets un nolemts zeku inscheneeru braukaschanai pa Ladogas esaru un ziteem tureenes apkahrtnes uhdeneem. Twaikonim ir glihtas kajites, to dsen 2 skruhwas ar 2 maschinahm, kurahm abahm kopà ir 50 sirgu spehka. — Tagad atkal schinî kugu buhwetawà top buhweti 2 masaki twaikoni, kuri tè tàpat no waldibas pastelleti preeksch Odesas ostas.

— **Taisna telegrafa satiksme** starp Rigu un Kolkaragu — pahr Sasmaku — patlaban tikusi eerihkota un atklahta, kas ihpaschi kugneezibai nahks par labu. Schi telegrafa lihnija tapusi eerihkota no Rigas birschas komitejas lihdsekleem un maksajusi apmehram 5000 rbl.

— **Zuhkas galas issuhtischana uf ahrsemehm** Rigà tagad jo leelà mehrà eesahkta. Scho weikalu tè it ihpaschi kahda leela firma „Globus" jo leelisku usnehmusi. Sewischku wehribu tè greesch uf ahtri barotahm, ¾ gadus wezahm zuhkahm, kuras pa leelakai dalai dsirditas ar nostahditu peenu. Schahdi barotahm zuhkahm uf Rigas tirgus ir allasch eewehrojami augstas zenas un tè tapehz ari top masak pirktas; bet ahrsemneeki pehz tahm koti peeprasa un par tahm labpraht maksà leelakas zenas.

— **Kreetnu juhras skolu** Rigas birschas komiteja Rigà nodibinajusi un ustur. Schi skola no juhrneekeem top eewehrojamà kahrtà apmekleta un tè ari mahza kreetni juhrneezibas skolotaji. Pee nupat notikuschas pahrbaudischanas 18 audsekni peerahdijuschi sawu gatawibu: 6 par tahlbrauzejeem kapteineem, 7 par tahlbrauzejeem stuhrmaneem un 5 par krastu kugoschanas stuhrmaneem.

— **Par tirdsneezibas skolu,** kuru Rigas birschas komiteja nodomajusi zelt, mehs sawà laikà jau sinojam. Tagad mums tik atleek ko peeminet, ka schi skola no waldibas jau apstiprinata un taps drihsumà atwehrta. Schihs tirdsneezibas skolas audsekni, kuri nobeiguschi pilnu mahzibas kursu, dabuhs pehz schihs skolas statuteem goda pilsonu teesibas, ja tee jau pehz sawa dsimuma nepeeder pee kahdas priwilegetas kauschu schkiras. Skolà tikschot usnemti wisadu schkiru un tizibu peederigi, bet schihdu skolneeku skaits nedrikksteschot sneegtees pahri par 5 proz. no wisu audsekstu skaita. Mahziba tapschot pasneegta par schahdeem 7 spezialarodeem: tirdsneezibas aritmetika, grahmatweschana, tirdsneezibas korespondenze, tautas saimneeziba, tirdsneezibas wehsture, likumu pasihschana, kimija un pretschu pasihschana, saweenota ar teknologiju un tirdsneezibas geografiju, it sewischki atteezotees uf Kreewiju. Pilns mahzibas kurss wilkschotees 7 gadus.

— **Muitneeku pirmmahzibas skola,** kura tè Rigà preeksch muitas usraugu un semako eerehdnu un kalpotaju behrneem agraki pastahweja, bet preeksch kahdeem pahri gadeem tapa slehgta, tagad tiks atkal atwehrta uf muitu departamenta pawehli.

Austars.

No Rigas. Eewehrojama pilsehtas nomale. Laukà aiz Aleksandra wahrteem, no „Feniksa" wagonu fabrikas uf Kihschu esara pusi iszehluseh jauna pilsehtas daka, kura sawa stahwokla dehl tikai wehl daschus gadus atpakal sahkuse ispeluitees wispahrigu eewehribu. Kad uszehla „Feniksa" wagonu fabriku, tad laba daka minetahs fabrikas strahdneeku zentahs darba weetas tuwumà atrast dsihwokkus un peeprasijumi pehz dsihwokleem bij tik leeli, ka daschi par lehtu zenu sahka eeguht semes gabalus Schreienbuschà jeb, kà to weetu wehl sauz — Tscheekuru kalnôs, kur sahka zelt strahdneeku dsihwokkus. Wehlak tur wehl wairakas deesgan paprahwas sabeedribas nopirka gruntsgabalus un sahka zelt fabrikas; lihdf ar to zehlahs weetejà apgabala wehrtiba un daschi spekulanti, kuri agrak tur bij nopirkuschi semi, to wehlak pahrdewa samehrà ihsti dahrgi. Buhwes drudsis tur waldija tahdà mehrà, ka pehdejôs pahris gadôs weetejà deesgan klajajà apgabalà nedaudso pussagruwuscho buhdu weetà sazehlahs mahja pee mahjas un smilschu klajums tà isweehrtahs par pawisam jaunu pilsehtas daku. Mahjas ir wiswairak diwstahwu, 8—12 dsihwokku leelas, nodomatas strahdneekeem. Eelahm bruga naw un sausà laikà wehjsch dsen asahs smiltis azis un pa logeem istabà. Bet par to tur leetus laikà dubku naw; dubki tikai ir tur, kur sahkahs semaka purwa seme. Satiksme ar pilsehtu ir koti apgruhtinata un stipri neehrta. Kamehr kahjineeki nem zeku uf „Feniksa" fabrikas pusi pahr muklainu grahwi, kur slapjà laikà deesgan gruhta pahri tikschana, tamehr brauzejeem ir deesgan galwas lausischanas, kà tikt pilsehtà waj otradi. Uf kahdu gahdibu no pilsehtas puses schinî leetà, tapat par apgaismoschanu u. t. t. nebuhtu daudf ko domat; wairak tad jau war zeret no weetejahm fabrikahm; dschutas fabrika, kura schimbrihscham wiswairak stahw nost no pilsehtas un wistuwak pee Kihschu esara, ir pat jau saweenota ar dselszeku. No tahs uf seemeku-wakaru pusi stahw plaschas plawas ar semu dumbrainu semi; domà, ka sche kahdreis isplehtees Kihschu esars, kursch pamasam aisaudsis zeeti; daschas sawadibas ari uf to norahda. Tahlak uf Milgrahwja un uf Sarkandaugawas pusi sahkahs sema kuhdras seme un jaunu preeschu meschs, uf kuru mas pamasam sahk skatitees kà uf pilsehtneeku turpmako sakumu waj pat wasaras mahju weetu. Wasaras laikà jau tagad scho weetu apmeklè daudf sakumneeki. Turpmak tas waretu wehl buht zitadi. Ari Ahdaschu meschs, Baloschu muischas apkahrtne, daudsee esari (pat ar salinahm) un preedulaji jau tuwakà nahkotnê warbuht isskatisees pawisam zitadi, kad teem buhs eerahdita daudf zeenigaka weeta, nekà lihdsschim. Tur tik wajag ihsta leetprateja un ruhpiga apkopeja rokas, lai scho apwidu iswehrstu waj par tihru paradisu. Ari tagad jau ir ihsti daudf dabas zeenitaju, kas netrauzeti weentuki waj ari sabeedribâs pa swehtdeenahm isnahk sche baudit dabas jaukumus. Bet tad ari leelu gabalu Peterburgas schoseja ir kà apsehta ar krogeem, kuri wehl wispahr peeturejuschi sawu sensenu isskatu. Ari paschà Schreienbuschà ir pahrmehrigs skaits daschdaschadu dsehreenu eestahschu, kuras met tahdu sawadu ehnu uf fabriku un zitu darba strahdneeku sadsihwi ... Daschà sinà schi apwidus sadsihwe pret zitahm pilsehtas dakahm ir deesgan originela, tikai schehl, ka ta garigà sinà naw eepreezinoscha. Sche skaidri tapat kà wisur zitur, redsams, zik no leela swara preeksch pilsehtu strahdneekeem buhtu derigas eestahdes, kas isglihtibu audsê un stiprina, kà weegli peejamas lasitawas, bibliotekas u. t. t. Zeresim, ka tas, kas tagad naw, kahdreis wiss buhs eespehjams. —b—

No Rigas. Daschadas sinas par Rigas paplaschinaschanos un leelruhpneezibas pazelschanos. Rigas pilsehtas walde tagad atkal — ar Wisaugstako atwehli — peenem klaht no patrimonial-apgabala, wisapkahrt pilsehtai, wairak nekà 300 desetinas semes preeksch apbuhweschanas. — Leelruhpneeziba pehdejôs 3—4 gadôs wisai eewehrojamà kahrtà pazehlusees. Schinî nupat minetà laikà tè nodibinajuschahs apmehram 30 akziju sabeedribas — wisadu fabriku zelschanai, ar pawisam 22 milj. rublu leelu pamata kapitalu. Schè jau zeltas korku, kokwilnas, linu, tehrauda, papihru, rakstamu spalwu un wisadu maschinu fabrikas, — brandwihnu dedsinatawas, alus daritawas un daschadas kihmiskas eetaises; — ari daschadôs amatneezibas arodôs tagad eesahkts strahdat ar twaika spehku. Rigà nodibinajuschahs uf akzijahm ari diwas dsihwokku buhwetaju sabeedribas, ar pawisam 2,300,000 rublu leelu pamata kapitalu. Weena no schihm sabeedribahm, nosaukta „Struktor", patlaban zek 15 jaunas koka mahjas — strahdneeku wajadsibahm. — Bet ari daschi labdarigi ussahkumi drihsà laikà Rigà sagaidami. Tà te nodomats zelt 2-stahwu darba namu masgadigeem noseedsneekeem, kas ismaksahs apmehram 20,000 rbl. — Tad wehl te drihsumà atwehrs leelisku behrnu slimnizu, kuras buhwe un eerihkojums ismaksajuschi wairak nekà 500,000 rbl. — Pilsehtas slimniza patlaban top paplaschinata ar diwahm jaunahm barakahm. Schihs jaunahs buhwes zel no keegeleem un tais starp zitu taps eerihkota ari wehl sewischki plascha kirurgiska nodaka. Otru leelistu pilsehtas slimnizu zels Pahrdaugawà, t. i. Jelgawas preekschpilsehtà, kur scho robu lihdsschim ispilda kahda priwatslimniza. — Rigai uf wisahm pusehm peenemotees, pilsehtai rodahs ari aisween jauni uskopschanas darbi un leeli isdewumi. Tà peemehram Rigai wehl wajaga kreetnu netihrumu nowadischanas kanaku; wajaga labaka dserama uhdena; tai japlaschina wezas un jawelk un jaapbrugè jaunas eelas; jawelk gahses wadi pahri par Daugawu uf Jelgawas preekschpilsehtu; jausnemahs jaunu ostu eetaisischanas un krastu nostiprinaschanas darbi; jabuhwè pahr Daugawu pastahwigs tilts u. t. t. No Rigas 8 tirgeem top drihf weens, drihf otris paplaschinats un uskopts zaur jaunahm peebuhwehm. Beidsot war ar sewischku preeku ari wehl to pasinot, ka pilsehtas walde pehdejà laikà eesahkusi teizami ruhpetees ari par jaunu elementarskolu zelschanu jaunapdsihwotôs pilsehtas apgabalôs. B.

No Rigas. Laimigi kehreeni. Rigas polizejai pehdejâs deenôs labi laimejees eewehrojamu blehschu kerschanà. Kà „D. L." sino, tad saguhstita kahda wisai weikla „dahma", kas kopà ar sawu laulatu draugu wairak Rigas eedsihwotajeem bij pratusi iskrahpt prahwakas summas, issludinadama, ka wina aisdod 35,000 rbl. naudas uf 6 prozenteem par gadu un iswildama no aisnehmejeem daschus simtus „preeksch teesas wajadsibahm". Bes tam polizeja nahkusi uf pehdahm noseedsneekeem, kas pehru no kahdas pagasta kases zaur eelauschanos islaupijuschi 10,000 rbl. —

Bilderlinôs, kà Rigas awises sino, notizis **schausaligs nelaimes atgadijums:** 31. Augustà pulksten ½9 wakarà pastneeks Klawinsch mehginajis celehkt brauzeenà, kursch jau bija eesahzis eet, bet nokritis sem riteneem un winam abas kahjas sem zeleem tapuschas nogreestas. Nelaimigais nahkoschà brauzeenà tapis aiswests uf Rigu un nonests pilsehtas slimnizà, kur tas nahkoschà deenà islaidis garu. Klawinsch atstahjis seewu ar diweem nepeeauguscheem behrneem.

Kurseme.

Aisrahdam uf kahdu **eewehrojamu Eekschleetu Ministerijas zirkularu** no 28. Julija sch. g. sem 42/8470 Nr. uf Kursemes Gubernatora kga wahrdu.

Ar Eekschleetu Ministerijas zirkularu no 20. Junija 1894. g. sem 31. Nr. Gubernas preekschneezibai tika isstaidrots, ka uf 112.—120. p. pahrt. lik. pamata lik. krahj. (XIII. sehj. 1892. g. isd.) lauzeneeki, kas uf pilsehtu tirgeem un gada-tirgeem pahrdod laukfaimneezibas raschojumus, neween atswabinati par to no wiseem nodokleem, bet preekschneezibu peenahkums ir rupetees peewilkt uf tirgeem un gada-tirgeem personas, kas tirgojahs ar mineteem preekschmeteem, lai zaur to nowehrstu dahrdsibu par nepeezeeschamakahm usturas weelahm.

Bet zik Eekschleetu Ministerijai sinams, tad daschas pilsehtu waldes, neskatotees uf augschmineto zirkularu, nem nodokkus no wesmeem, kurus eewed

lauzeneeki, kas tirgojahs ar lauksaimneezibas raschojumeem. Tapat nem nodokkus no scheem paschcem raschojumeem.

Tadehk Ministerija atrod par nepeezeeschamu aisrahdit uf to, ka tas wairak reis no Waldoschà Senata isskaidrots, ka pilsehtahm peederigee platschi, kaut gan ir pilsehtu ihpaschums, bet lihdf ar to nodoti ari wispahribas leetoschanai, tiklab pilsehtneekeem, kà ari uf pilsehtu atbraukuscheem lauzeneekeem. Bef tam uf mineteem platscheem atkauts ari tirgotees, pee tam wehl sewischki par lauzeneekeem nolemts, ka wini teek pamudinati, lai tirgus deenâs eewed labibu un zitas ustura weelas, kà ari wispahrigi lauksaimneezibas raschojumus un ka par tirgoschanos teem naw jamaksà nekahdi nodokki. Tirgoschanahs uf mineteem platscheem tirgus deenâs no rateem waj ari uf semi nolikteem krahgischeem, kà ari prezes isnesajot, ir tikai scho teesibu isleetoschana. Tà ka pateesibà ir koti grûhti atschkirt uspirzejus no personahm, kas pahrdod paschas sawus raschojumus, tad no pilsehtu nodokkeem jaatswabina tiklab pilsehtneeki, kà lauzeneeki, kas tirgus deenâs uf pilsehtas platscheem pahrdod daschadas ehdamas leetas, raschojumus un isgatawojumus, weenalga, waj tee paschudarinati, waj uspirkti no zitahm personahm, bet tikai tad, kad pahrdod no rateem, no semes, no krahgeem, waj isnesajot, bet ne no pastahwigahm botelehm, butkahm un t. t. Bef scheem gadijumeem pilsehtu waldehm ir teesiba par maksu eerahdit neleelu weetu tahdahm personahm, kas tirgojahs neween tirgus deenâs, bet uf ilgaku laiku. Tikai tahdu weetu eerahdischana nedrihkst aiskawet platschu wispahrigu leetoschanu.

Eewehrojot peewesto Senata isskaidrojumu, es atrodu par wajadsigu no jauna luhgt Juhsu Ekselenzi, raudsitees uf tam, ka Jums ustizetahs gubernas pilsehtu waldes nenemtu nekahdu maksu pilsehtas robeschâs uf tirgus platscheem par tirgoschanahs weetu no personahm, kas tirgojahs ar lauksaimneezibas raschojumeem no rateem, kugeem un laiwahm, jo tamlihdsigi nodokki naw likumôs nosaziti. (K. G. A.)

No Leepajas. Dselszeła nelaime. Treschdeen 1. Septembri, ap pulksten 5 no rihta, no Leepajas ejoschais pretschu wilzeens № 25. islehza starp Preekules un Wainodas stanzijahm no sleedehm, pee kam 4 wagoni tapa piluigi sadragati un 8 wagoni wairak waj masak sabojati. No brauzeena personala tapa gruhti eewainoti wirskonduktors Iwans Poplawskis un apakschkonduktors Nikita Molokows. Pehdejais wehl tanî paschà deenà, Leepajà atwests, nomira, kamehr pirmejais atrodahs schejeenes slimnizà un ar laiku, kà domajams, spehs wehl iswesekotees. Tà ka zaur notikuscho nelaimes atgadijumu dselszeksch bija aissslodsits, tad tanî rihtà uf Leepaju ejoschais pasascheeru wilzeens newareja no Wainodas stanzijas lihdf Preekulei wairs aisbraukt un tam wajadseja palikt pee nelaimes atgadijuma weetas stahwot, un ari pasascheereem wajadseja nogaidit, lihdf no Leepajas atnahza zits wilzeeys teem preti; tad aiskawetee pasascheeri pagahja sabojatajam wilzeenam garam, sehdahs pretim atnahkuschajà wilzeenà un atlaida ar to Leepajà — pehz tam, kad 5 stundas bija nelaimes atgadijuma weetà gaidijuschi.

— **Nelaimes atgadijums.** Sestdeen 28. Augustà, ap pulksten 3 pawakarê, nokrita 18 gadus wezais skahrdneeku mahzeklis J. J. no stalaschahm pee schejeenes apgabala teesas, kur lihdf ar dascheem beedreem bija strahdajis, tik nelaimigi uf eelas, ka uf weetas bija pagalam. L.

No Krona Wirzawas. Kapu peemineklis. Krona Wirzawas un apkahrtnes skolotaji kehruschees pee jauka nodoma isweschanas. Proti nodomats uszelt kapu peemineklî minetà pagasta bijuscham skolotajam Krischam Grabem, kas pehrn paschôs seedu gadôs nomira, no kakla dilona sagrausts. Naudu kapu peemineklà uszelschanai sagahdaja zaur garigu konzertu, kuru isrihkoja Wirzawas basnizà Breeschu muischas skolotaja Laiweneeka kga wadibà. Isrihkojums atmetis labajam mehrkim ap 200 rbl. — Wehlejams, lai schi preekschsihmigà rihkoschanahs pamudinatu uf pakaldarischanu, jo wehl schur un tur atradisim daschu zensonu neapkoptahs kapu weetas, par kurahm dsejneeks Anseklis ar teesibu wareja sazit:

Wehrmelites, papardites, zeesas,
Apsedf winu isdsisuschahs meesas.

Lihdsjuhtigais.

Uf Leepajas-Romnu dselszeła, kà „Leepajas Tirdsneezibas Lapa" sino, starp Uschas un Molodetschnas stanzijahm schajâs deenâs notikusi schauschaliga nelaime, kurà trihs zilweki dabujuschi galu. Trihs peedsehruschees semneeki brauzot apguluschees. Winu zelsch gahjis dselszełam pahri. Dselszeła weens schkehrsloks nebijis nolaists, tà ka sirgs sawà wakà eedams warejis useet uf dselszeła, bet otrs schkehrsloks bijis nolaists un sirgam bijis jaapstahjahs, tà ka rati ar gulosceem semneekeem palikuschi taisni uf sleedehm un dselszeła brauzeens teem usskrehjis wirsû, sadragadams ratus un guletajus.

Behtmeju tirgus Krona Behrsê schogad tika noturets deenu agraki nekà parasts, 23. Augustà. Tirgus bija no lopu pahrdewejeem loti stipri apmeklets, lopu bija ihsti suitums, bet zenas schoreis bija semas, semakas nekà daschôs agrakôs tirgôs. Loti neparasti bija wehl tas, ka schogad „Behtmejôs" bija loti wahji lopini. Esam paraduschi tur arweenu tikai redset brangus lopus, treknas peena gowis, bet schoreis tikai wareja retas labakas peena gowis eeraudsit. Tapehz ari saprotams, ka zenas bija semas. Bet pee zenu nokrischanas ari ta wehl bija ta waina, ka pirzeju nebija wisai daudf eradees. Daudsi lopu uswedeji bija speesti sawus lopus west atpakal, kas senak „Behtmejôs" gandrihf nemaf netika peeredsets. Aitas ari bija uswests leelà daudsumà; zenas tahm, rehkinot pehz swara, turejahs labaki nekà ragu lopeem. Sirgu tirgus bija gluschi mass un klusf, zenas par sirgeem semas; pat ne tschigans, kà tee teizahs, newarejis tikt pee magaritschahm. Kas wehl no schi tirgus japeemin, ir meesneeku un to lopu dsineju negehligi neschehligà apeeschanahs ar lopeem. Meesneeki sapehrk jaw no rihta aitas, sasceen tahm wisas kahjas zeeti kopà un tad atleek augschpehdu zitu pee zitas, kà sikkes muzà, un tà leek tahm gulet lihdf pusdeenai. Ap pusdeenu, kad tirgus beidsahs, aitahm kahjas teek atraisitas un tahs nodotas dsineju rokâs. Protams, ka nu aitahm kahjas ir eegrausitas un notirpuschas, un tamdehk tahs newar lahga paeet. Nu tikai meesneeku sehni tahm wirsû un zehrt ar pahtagahm, kur tikai ween trahpa; nereti teek redsets, ka dsineji schà issit aitahm azis, waj atkal tahs pawisam pasit. Pa dakai tas pats noteek ari ar gowim, un nabaga lopineem ir no zilwekeem jeb labaki fazisim nezilwekeem jazeesch koti, koti daudf, lihdf tee eeteek beidsot lopu kautuwê, kur tad meesneeka dunzis tos atswabina no breesmigajahm mokahm, ko zilweks, kas pehz Deewa gihmja un lihdsibas radits, teem usleek. — Mums Kursemê ir „Lopu aisstahweschanas beedriba", — buhtu gan laiks, ka ta reis sahktu ari lauku lopu tirgôs parahdit sawu darbibu. ū

No Dobeles aprinka. Skolotaju dsihwes behdigahs puses. Kahds behrnu mahzischanai un audsinaschanai swars, to katrs prahtigs zilweks ir sapratis un sajutis. Kahdu behrnam pamatu zaur audsinaschanu un mahzischanu liks, tahds deenâs buhs wihrs. Wispirmo audsinaschanu un mahzischanu behrns dabon mahjà no wezakeem, wehlaku skolà no skolotaja. Skolas laikà audsinaschanai wajaga eet roku rokà ar audsinaschanu mahjà. Wezakeem japabalsta skolotajs un skolotajam wezaki. Ko weens usbuhwejis, to otrs nedrihkst noplehst. Bet kà nu ar tahdu kopigu audsinaschanu sastahw, par to gribeju pahri wahrdu teikt. Eemeslu dewa man kahds behdigs atgadijums kahdà Dobeles aprinka pagasta teesà. Te buhs ari gaischs peerahdijums, zik maf daschi no muhsu teesas wihreem wehl spehj saprast sawa swarigà darba usdewumu. Notikums schahds: Skolotajs padod dseedaschanas stundu. Weens no wisleelakeem nebehdneekeem negrib un negrib klausit skolotaja apsaukschanai un trauzè stundas darbibu. Skolotajs, pazeetibu pasaudejis, draud sehnam ar wijoles bogenu, winam ar to plezu aiskahrdams. Sehns nokaunahs, paleek rahms un dseedaschanu turpina bef kahdeem trauzejumeem. Mahjà waj behrns pats, waj ziti, pastahsta, ka skolotajs behrnu sitis ar „bogenu". Tehws suhdf skolotaju pee pagasta teesas par behrna sasischanu un usdod wairak skolneekus par leezineekeem pret sawu skolotaju. Japeesihmê, ka sistà behrna tehws sawâs tehwischkâs dusmâs nosfrehjis pee mahzitaja, kà weetejahs skolas waldes lozekka, un tas, leetas neezigumu atsihdams, tehwu pahrraidijis uf mahjahm. Tapat nelaimigajam tehwam gahjis pee meera-teesnescha. Bet pagasta teesa nekaunigo suhdsibu peenem un nospreesch skolotajam par kauschanos 3 deenas aresta. Tahds pagasta teesas spreedums. Ja nemaldos, tad par skolotaja grehkeem klasê war winu sodit tikai wina preekschneeki, waj nu skolas walde, waj inspektors. Un ja schihs 2 instanzes atsihst, ka skolotajs kriminali nosceedsees, tad winas to nodod peenahzigai teesai. Bef tam skolas likumu pants, ka skolotajs drihkst behrnu wajadsigôs gadijumôs tehwischki sodit, naw wehl atzelts. Kà nu lai skolotaju teesà? Te nu ispalihdf teesneschu gudriba. Wini saka: skolotajs ir semneeks un kà semneeks winsch padots semneeku likumeem. Tà tad isnahk, ka semneeks semneeku sasitis, kur? kà? — pehz tam neprasa. Skolas behrni teek eeskaititi par leezineekeem semneekeem, kas leezina pret zitu kahdu semneeku. Likumu pants nosaka, ka ja semneeks semneeku sitis, tad pagasta teesa war tahdu sodit augstakais ar desmit rubkeem naudas soda waj trihs deenahm aresta. Bet pagasta teesa grib, lai skolotajs par wari dabon „sehdet" un peespreesch ari trihs deenas aresta. Tehws ar sisto dehlu eet preezigi uf mahjahm un saka sawam dehlam: „Redsi, dehls, kà mehs skolotajam sadewam! Nu winsch dabuhs tupet! Tu nemaf nebaidees no wina! Lai winsch tew tik rauga likt roku klaht, suhdsesim atkal pee teesas." Un ka neprahtigo wezaku, kureem behrni par elkeem, wairak kà prahtigo, to neweens gan neleegs. Tee schahdu teesas spreedumu dabujuschi sinat, pamahza tapat sawus luteklischus, kuri nu skolà sawu skolotaju neusskata kà skolotaju un audsinataju, kuram wisâs leetâs japaklausa, bet kà sawu eenaidneeku. Kà skolotajam wairs eespehjams tahdus behrnus audsinat, kà tahdus pee mahzischanahs peedabut, naw man saprotams. Tà pagasta teesa gribeja skolotajam atlihdsinat par wina gruhto darbu. Bet paldees Deewam, ka leeta grostjahs zitadi un semneeku wirsteesa, kuras isspreeschanà leeta nahza, pagasta teesas spreedumu atzehla. —

—o—

Bauskas pilsehtas waldes lozeklis titularpadomneeks Kalninsch uf pascha luhgumu atlaists no amata; wina weetà apstiprinats no domes eewehletais weetejais namneeks Oskars Brandenburgs. (K. G. A.)

Atwalinats uf diwi mehnescheem Kursemes akzises waldes jaunakais kontroleers T. Geldners. (K. G. A.)

Behrsu muischas tirgu, ko mehdsa noturet ikgadus peezi deenas pehz Bauskas Mikeku tirgus, schogad noturehs Oktobra mehnescha pirmajà pirmdeenà. (K. G. A.)

No Blihdenes. Pahrgrosijumi skolas laukà. Kà no droschas puses dsirdams, tad schejeenes skolotajs Lienewalda kungs, kursch Blihdenê par skolotaju kalpojis wairak kà trihsdesmit gadus, drihsakà laikà atstahs sawu weetu un aisees uf Rigu uf pastahwigu dsihwi. Tapat ari palihga skolotajs S. kungs, kursch tapat ilgus gadus sche sabijis, no sawa amata atkahpees. No sirds jawehlahs, ka par winu pehznahzejeem laimetos atrast wihrus, kas schajôs gruhtajôs amatôs waretu ar tahdahm pat sekmehm strahdat, kà winu preekschgahjeji. —s.

No Bauskas. Eewehrojami leela sahdsiba. 24. Augusta rihtà waldija starp Bauskas Schihdeem leels ustraukums, kursch, kà redsams bij, ari ne masum aisnehma Bauskà dsihwojoschus zittauteeschus. Schihdu bari swaidijahs pa Sudmalu eelu schurp un turp, weetahm to pilnigi tiklab kahjeneekeem, kà brauzejeem aisspostidami. Wajadseja buht notikuscham kam jo swarigam. Drihsumà ari ispaudahs wehsts, ka nakti uf 24. Augustu uslausta W. J. daschadu pretschu noliktawa. Islaupitahs mantibas wehrtiba sneedsotees pehz pawirscha aprehkinuma pee 6000 rbl. Minetà Schihda pretschu noliktawa lihdf ar weikalu atrodahs kahdà sahneelinà netahku no tirgus platscha. Kahds eebrauzejs.

No Kuldigas. Nahkotnes zeribas. Kà dauds zitôs dsimtenes pilsehtinôs, tà ari mehs, Kuldidsneeki, dsihwojam klusi un meerigi — saldinadami sawu dsihwi wisjaukakahm zeribahm. Sewischki pehdejà laikà, uf rudeni nahkot, muhsu zeribas swaigsnes mirdf sposchaki. Gaidam tikai, lai nobeidf dselszeku taisit uf Wentspili, tuhlit kersees klaht un saweenos muhs ar dimdoscho pasauli ... Newar tatschu buht, ka ari schi zeribas swaigsne isschkihdihs kà meteors un mehs sapnaini klausisimees Wentas tschalojoschôs wiknôs un nekad suta kumelinsch nesprauslahs winas veekrastê ... Bet tee muhschigee „preekschdarbi", zik reises tee jau naw dariti un isdariti, bet tahlak par teem neteek ... Waj buhs tàpat kà ar daudsinato Wentas padsilinaschanu, ko gaidam ne masak kà „Sarjas" twaikonits? Bet lai nu lai ... elektriskà apgaismoschana mums tomehr buhs, ismantosim no Wentas rumbas miljonus, sazelsim fabrikas ... tad ... tad mehs lepni staigasim elektriskà gaismà, kamehr Tukumneeki, Aisputneeki, Sabilneeki u. t. t. bradahs par tumsu ... Labs nahk ar gaidischanu! R.

No Saldus un apkahrtnes. Nakts putni. Lihdf ar garajahm naktim „nakts putni" sahk jau atkal apkahrt lidot, gluhnedami uf laupijumeem. Scho tumsibas weikalu peekopj pa leelakai dakai tà sauktee sakahs muischas eemihtneeki; un ne retumis teem ari laimejahs sweikeem isschmauktees.

— **Rascha un zenas.** Seemaji schejeeneescheem pa leelakai dakai wahji usauguschi, kamdehk ari rascha naw nekahda teizama. Agrejahs ausas semkopim rahda labakahs zeribas no wiseem scha gada lauku raschojumeem. Meesis audsis widejà labumà. Kartupeli un lini zeetakâs weetâs naw isdewuschees. Zenas meestinà par lauku raschojumeem pehdejà laikà turahs stipri augstas. Par seemajeem meestinà semkopis dabun 2 rbl. 50 kap., kamehr Leepajà mahk solit tikai 2 rbl. Meeschu uspirzeji if pasihstamahs Seeberga eesalnizas Tukumà sola par 108—112 mahrz. smageem meescheem 2 rbl. 35 kap. puhrà.

— **Ruhpneezibas eestahde.** Pasihstamà Hirschmana fabrika schejeenes meestà schowasar pehz neilga atpuhtas brihscha eesahka atkal sawus buhwes un pahrbuhwes darbus tahlak west. Pilsoni scho ruhpneezibas eestahdi apsweiz ar leelu peekrischanu un ari zerams, ka ta wineem daschà sinà atnesihs sawu labumu. Turpreti apkahrtejeem semkopjeem sagaidams leels malkas sadahrdsinajums. Bef sehrkozinu isgatawoschanas sche tikschot ari eerihkota wilnas kahrschana un wehrpschana un malschana. Zelmaleetis.

Kuldigas polizejai, kà „Tehwijai" raksta, pehdejà laikà palaimejees apzeetinat wairakus bihstamus sirgu-sagkus. Nakti uf 20. Augustu apzeetinaja pee Kuldigas namneeka Sch. pahri sirgu-sagku, wihru un seewu, ar 4 sirgeem un pajuhgeem, kas bijuschi Leischôs sagti. Pee apzeetinateem un sagku peeturetaja atrada 1 pistoli un 3 nelahdetus un 2 peelahdetus rewolwerus. Manidams, ka polizeja nahk pee Sch., apslehpees saglis gan mehginajis behgt un ar rewolweru no kehrajeem atgainatees, bet tomehr tizis sagustits. — 23. Augustà Kuldigas aprinka preekschneeks apzeetinajis kahdu seeweeti sirgusagli. Brauzot pa Saldus zeku, polizejas eerehdnis kahdas 9 werstes no Kuldigas eerauddsijis brauzam pasihstamo sirgu-sagli Zihruli. Redsedams, ka labi nebuhs, saglis islehzis no rateem un aisbehdsis; winu pawadoscha seewa bet tikusi apzeetinata. Kuldigas zeetums tagad pildahs ar sirgu-sagkeem leelà daudsumà.

No Urdangas, Aisputes aprinki. **Schejeenes pagasta skolotajam** R. Waita kungam mahzibas apgabala kurators ar raksti no 22. Maija sem № 3497. issazijis pateizibu par uszihtigu un derigu amata ispildischanu. Zeeminş.

No Wolguntes, Jelgawas draudsê. **Skolas ehrgeles.** Kas panahkams ar zensibu un rosibu pee leetas kerotees, to peerahda Wolguntes pagasts, kas sawà skolà schogad gahdà ehrgeles. Pagasta sabeedriba preeksch ehrgelehm atwehleja sinamu summu, bet tà ka ar to nepeetika, tad weetejais skolotajs Pinnes kgs luhkoja sagahdat lihdsekkus gan zaur labprahtigahm dahwanahm, gan zaur isrihkojumeem. Schimbrihscham naudas sakrahts wairak simtu rubku, tà ka par ehrgeku eerihkoschanu wairs naw jaschaubahs. Ehrgeku buhwi nodoschot Jehkabschtates pasihstamajam ehrgeku buhwetajam Krehslina kgam. Ehrgeles buhschot ar diweem manualeem un 6 skanoschahm balsim un maksaschot ap 600 rbl. Wehl truhkstoscho summu zer sagahdat zaur kahdu isrihkojumu. Skolu tahdas ehrgeles puschkos un weizinahs sewischki garigo dseedaschanu. Jaatsihst to wihru puhlini, kas schahs leetas labad laususchi sihkstakos zelmus. Kaiminsch.

No Jelgawas.

Deewakalposchanas Sw. Annas basnizà no 8. lihdf 15. Septembrim. Treschdeen, 8. Septembri pulkst. 7 wakarà — sinodes deewkalp.; spred. Jaunpils mahz. Bernewitzs. — Swehtdeen, 12. Septembri: 1) Lauku draudsê deewkalp. pulkst. 1/210 no rihta; spred. Bahrbeles mahz. Pelinsch. 2) Pilsehtas draudsê deewgaldn. pulkst. 1/28 no rihta; deewkalp. pulkst. 2 pehz pusd.; spred. Bauskas mahz. Strautmans. — Lauku draudsê ussaukti: Mikelis Saulits ar Dahrtu Seglin; Wilis Martinsons ar Lawisi Uhdris, dsim. Rits; miruschi: Dahws Bihrinsch, 74 g. w.; Lihse Freiberg, 45 g. w. — Pilsehtas draudsê ussaukti: Janis Podinsch ar Frideriku Scheniju Bauer; Woldemars Jekschewitzs ar Doroteju Pahrstraut; Pehteris Feldmans ar Liseti Gilner; Kristaps Zederströms ar Juliju Stahl; miruschi: Jahnis Brands, 13 d. w.; Katrihne Puknass, 85 g. w.; Janis Grünbergs, 58 g. w.; Dawids Alfreds Grünbergs, 6 g. w.; Made Ramsche, 42 g. w.; Jehkabs Jurewitzs, 40 g. w.; Emilija Kenin, 7 g. w.; Trihne Holzman, 70 g. w.; Anete Weisberg, 17 g. w.; Matiass Kaugis, 77 g. w.

Dahwanu preeksch jaunahs basnizas eenahzis no deewgaldneekeem — 7 rbl. 10 kap., bef tam no Otto Skarbula kga — 10 rbl.

Schejeenes pilsehtas weetneeki sawà pehdejà sapulzê 25. Augustà starp zitu weenbalsigi nolehmuschi Leelupes padsilinaschanai gar abjahm pusehm plosta tiltam if pilsehtas buhwkapitala isdot 850 rbl. — Tahlak nolemts isbruget Wilhelma un Strehlneeku eelas un schim noluhkam atwehlets if pilsehtas buhwkapitala isdot 1902 rbl. 25 kap. — Uf pilsehtas waldes preekschlikumu tika nospreests, pilsehtas kanala tihrischanas darbus, sahkot no fluhschahm eepretim Peises kasarmahm gar Esera wahrteem lihdf Drikfai isdarit uf pilsehtas rehkinumu. — Uf polizejmeistara kunga preekschlikumu tika nolemts, pilsehtas polizejwaldes galda preekschneekeem algu paaugstinat. — Newisijas komisijà tika eewehlets W. Halls, par pilsehtas krahjkases direktoru tika atkal eewehlets A. Kruse. —.

Altonas sehnu patwerſme nule islaidusi sawu gadapahrskatu, no kura redsams, ka 1898. gadà schihs eestahdes eenehmumu un isdewumu budschets bijis 6923 rubl. 1 kap. leels. Eestahdes kapitals sasneedsis 35,939 rbl. 31 kap. 1898. g. sahkumà Altonà bijis 21 puisens, gada laikà 2 eeswehtiti un 7 no jauna usnemti, tà ka 1899. g. Janwari eestahdê palikuschi 26 puisini.

Lasdina konzerts. Swehtdeen 12. Septembri Jelgawneekeem sagaidams eewehrojams mahkflas baudijums, jo tani deenà Amatneeku beedribas sahlê isrihkos konzertu jaunais wijolu mahkflineeks J. Lasdina kgs, Jelgawas dehls, kursch netik ween no Latweeschu publikas koti eezeenits, bet ari jau sweschumà, tà nesen Parisê atradis daudf peekrischanas. Programmà atronam paschu slawenako meistaru darbus. Konzertu kuplinahs M. Reckes jaunkundse, kura ar sawu glihto, peemihligo balsi wisur, kur ween parahdijusehs, eemantojusi daudf draugu. —s.

Nosoditi. Starp 20. un 28. Augustu no meerteesnescheem tikuschas nosoditas schahdas personas: Pirmà pilsehtas kwartalà: B. G. dehl gordewoja apwainoschanas un meera trauzeschanas ar 3 rbl. waj 1 deenu aresta; G. K. dehl tirgoschanahs wehlà laikà un nekahrtibahm dsehreenu pahrdotawà ar 5 rbl. waj 1 deenu aresta. Otrà pilsehtas kwartalà: J. A. dehl iseeschanas uf eelas nekahrtigà apgehrbà ar 1 rbl. waj 1 deenu aresta; J. K. dehl meera trauzeschanas uf eelas ar 1 rbl. waj 1 deenu aresta; A. Sch. un Chr. F. dehl kauschanahs uf eelas ar 4 deenahm aresta; A. R. un A. S. par to paschu pahrkahpumu ar 6 deenahm aresta (no 1. eezirkna meerteesn.). Treschà pilsehtas kwartalà: H. G. dehl atlaischanas sihmes neusrahdischanas ar 3 rbl. waj 1 deenu aresta (no 2. eezirkna meerteesnescha). —.—

Peekodinajums. Schejeenes polizejmeistara kungs uf wina Ekselenzes Kursemes gubernatora kunga pawehli issludina, ka noliktais wingrinaschanahs laiks preeksch semes sargeem wilksees 28 deenas sahkot no 9. Septembra un mahzibas notiks uf schejeenes strehlneeku platscha aif Esera wahrteem, tamdehl braukschana un eeschana pa mineto plazi pa to laiku zeeschi aisleegta. —.—

Nahwe zaur kriteenu. Otrdeen 31. Augustà ap pulksten 7 wakarà schejeenes 40 gadus wezais eemihtneeks J. St., kas deenejis par kalpu pee schejeenes labibas tirgotaja Eliasstamma, braukdams ar labibas wesumu no Rigas uf Jelgawu, labibas wesumam gahschotees tik nelaimigi pakritis apakschà, ka bijis uf weetas pagalam. Nelaimigo apraud seewa ar nepeeaugušcheem behrneem. —.—

Wezà papihra nauda, 25, 10 un 5 rublu gabali 1887. g. mustura, kà jau „Latw. Aw." lasitajeem sawà laikà aisrahdits, no schi gada 31. Dezembra netiks wairs rentejâs nemta pretim un saudehs sawu wehrtibu. Domajams, ka schejeenes eemihtneeki scho atgahdinajumu pee laika eewehros un mineto papihra naudu, ja tahda wehl kur atrastos, weetejâs rentejâs apmainihs pret tagadejo naudu. —.—

Wisjaunakahs sinas.

Kreewu telegr.-agentura.

Peterburgà, 5. Septembri. Keisara Majestete pawehleja, eskadres kugi „Gangut" dsehst no kara kugu faraksta, tadehk ka israhdijees par neeespehjamu, winu iszelt if juhras dibena. Winsch bija nogrimis Tronsundas reidas tuwumà. Tahlak Keisara Majestete pawehleja, pee Peterburgas eebuhwetus eskadres kugus nosaukt par „Imperator Alekfander III." un „Orel", un pee Kopenhagenes eebuhweto kreiseru par „Bojarin" un winus sem scheem wahrdeem eerakstit kara kugu farakstà.

Wihnê, 17. (5.) Septembri. Palkawneeks Schneiders atlaists no kara agenta amata Parisê un Brifelê.

Parisê, 17. (5.) Septembri. Presidents Lubets pagaidam atgreesahs uf Parisi, lai buhtu klaht pee augstakahs walsts teesas atklahschanas.

Kapschtatê, 17. (5.) Septembri. Afrikandu wadoni dabuja telegramu, ka Transwale sawà atbildê noleedf Anglijas suzereniteti (wirswaldibu), bet apnemahs stingri eewehrot 1894. gada lihgumu un dot pehz 7 gadeem wehleschanas teesibu.

Peterburgà, 1. Sept. II. premiju aisnehmuma 67. amortisazijas islosejumà iswilka schahdas ferijas:

26, 58, 166, 270, 438, 543, 493, 559, 604, 610, 672, 930, 1149, 1200, 1240, 1245, 1293, 1394, 1413, 1501, 1503, 1506, 1545, 1566, 1694, 1696, 1745, 1805, 2080, 2112, 2369, 2399, 2639, 2801, 2923, 3055, 3077, 3146, 3181, 3256, 3414, 3459, 3478, 3539, 3591, 3844, 3887, 3966, 3967, 4029, 4069, 4072, 4184, 4251, 4339, 4509, 4565, 4630, 4703, 4708, 4766, 4832, 5352, 5388, 5385, 5555, 5627, 5650, 5712, 5763, 5795, 5960, 5999, 6007, 6139, 6266, 6348, 6452, 6494, 6515, 6649, 6674, 6941, 6943, 7032, 7185, 7215, 7217, 7263, 7428, 7462, 7476, 7479, 7576, 7651, 7690, 7755, 7790, 7804, 7816, 7849, 7944, 8002, 8070, 8506, 8724, 8760, 8779, 9019, 9067, 9280, 9426, 9488, 9573, 9625, 9813, 9843, 9973, 10,015, 10,068, 10,076, 10,077, 10,112, 10,123, 10,300, 10,553, 10,612, 10,782, 10,807, 10,851, 10,856, 10,860, 10,878, 10,964, 10,967, 11,064, 11,135, 11,201, 11,231, 11,277, 11,378, 11,423, 11,553, 11,570, 11,654, 11,772, 11,911, 12,010, 12,098, 12,202, 12,237, 12,292, 12,331, 12,401, 12,514, 12,545, 12,551, 13,389, 13,396, 13,417, 13,528, 13,624, 13,641, 13,861, 13,929, 13,935, 14,154, 14,205, 14,259, 14,365, 14,480, 14,540, 14,654, 14,776, 14,852, 14,913, 14,936, 15,000, 15,043, 15,104, 15,141, 15,152, 15,153, 15,162, 15,296, 15,473, 15,530, 15,549, 15,609, 15,640, 15,984, 16,106, 16,164, 16,263, 16,314, 16,407, 16,454, 16,777, 16,835, 16,949, 17,224, 17,370, 17,415, 17,447, 17,531, 17,556, 17,632, 17,965, 17,975, 18,060, 18,093, 18,242, 18,351, 18,504, 18,526, 18,722, 18,839, 18,969, 19,133, 19,165, 19,245, 19,491, 19,624, 19,981.

Dahwanas Kretingas basnizas buhwei.

Apakschà parakstidamees sirsnigi pateizamees sekoschahm draudsehm, kuras ar sawahm dahwanahm mums palihdsejuschas usbuhwet glihtu un stipru basnizu:

Saldus dr. 16 rbl.; Taurages dr. 246 r. 80 k.; Kaunas dr. 68 r. 83 k.; Kuldigas Latw. dr. 30 r.; Kaldabrunas dr. 5 r.; Beelostokas dr. 25 r.; Birses dr. 25 r.; Jelgawas Jahna dr. 21 r. 83 k.; Jelgawas Latw. pilf. dr. 17 r. 84 k.; Jelgawas Wahzu lauku dr. 107 r. 28 k.; Jelgawas pilsehtas Wahzu dr. 105 r. 38 k.; Jelgawas trinit. dr. 8 r.; Blihdenes dr. 20 r.; Dobeles Wahzu dr. 10 r.; Dobeles Latw. dr. 31 r. 65 k.; Erzawas dr. 27 r. 25 k.; Meschotnes dr. 20 r.; Wezsaules dr. 23 r.; Salgales dr. 9 r.; Ugahles dr. 10 r.; Greeses dr. 14 r.; Nihzes dr. 50 r.; Kuldigas Wahzu dr. 18 r. 60 k.; Leepajas Wahzu dr. 25 r.; Embotes dr. 32 r.; Kalnamuischas dr. 25 r.; Scheimes dr. 12 r.; Poneweschas dr. 29 r.; Kursischu dr. 12 r.; Sezes dr. 10 r.; Wirzawas dr. 8 r.; Jaun-Auzes dr. 11 r.; Keidanu dr. 21 r. 35 k.; Jaunjelgawas dr. 33 r.; Subatas dr. 35 r.; Lestenes dr. 15 r.; Landses dr. 56 r.; Dschuhkstes dr. 19 r.; Sabiles dr. 72 r.; Jaunpils dr. 20 r.; Stendes dr. 34 r.; Piltenes dr. 19 r. 9 k.; Wahrmes dr. 15 r.; Grodnas dr. 20 r.; Wilnas dr. 115 r. 50 k.; Wez-Auzes dr. 27 r.; Rengu dr. 7 r. 50 k.; Preekules dr. 30 r.; Leepajas Latw. dr. 100 r.; Walles dr. 17 r.; Semites dr. 7 r.; Wentspils dr. 80 r.; Bahrbeles dr. 15 r.; Dundagas dr. 20 r.; Apriku dr. 5 r.; Saukas dr. 13 r.; Salahsmuischas dr. 11 r. 80 k.; Sahtes dr. 3 r.; Kandawas dr. 25 r.; Birschumuischas dr. 9 r.; Sunakstes dr. 10 r.; Krihsburgas dr. 2 r.; Dwinskas dr. 6 r.; Laschu-Ilukstes dr. 23 r.; Birsgales dr. 6 r.; Schauku dr. 28 r.; Salwes dr. 14 r.; Popes dr. 6 r.; Edoles dr. 3 r.; Ruzawas dr. 15 r.; Demenes dr. 16 r.; Meschmuischas dr. 8 r.; Sesawas dr. 20 r.; Wahnes dr. 3 r.; Slokas dr. 60 r.; Dignajas dr. 25 r.; Sihkeles dr. 3 r.; Jehkabstates dr. 4 r.; Tukuma dr. 15 r.; Gramsdes dr. 45 r.; Neidorpes dr. 12 r.; Tukuma Wahzu dr. 15 r.; Zihrawas dr. 8 r.; Baldones dr. 25 r.; Minskas dr. 10 r. 40 k.

Kopà par 85 draudsehm 2294 rbl. 10 kap.

Kretingas draudses aisstahwji:

Mahzitajs J. Straumanis.
Dr. med. Attelmayer.
Aptiekars K. F. Schönbergs.

Kugneeziba.

Sinas par Latweeschu kugeem. Jahnis, kapteins Pakalninsch, no 19. Augusta atrodahs zelâ no Leepajas uf West-Hartlepooli, un Concordia, kapt. Jendse, uf Leithu. Marta Maria, kapt. Kraukle, 12. Aug. no Britonferry uf Peterburgu iseedams, 19. Aug. gahjis Elsenerei garam. Elvira, kapt. Behrsinsch, 30. Jul. Rigu atstahdams, 22. Aug. eegahjis Lynnâ. Dsimtene, kapt. Legsdinsch, eenem Rigâ lahdinu uf Peterburgu. Polaris, kapt. Wahks, no Baltahs juhras siwju lahdinu wesdams, 24. Aug. eegahjis Peterburgâ. Japan, kapt. Fritzbergs, 22. Jul. Rigu atstahdams, 9. Aug. nonahzis Arendalâ. Friedenwalds un Weidemans, Rojâ, eesahkuschi buhwet jaunu kugi. Apschu zeemâ laidihs uhdeni nahkoschâ nedelâ jaunbuhweto kugi, ihpaschneeks Pusinsch. Rigâ eenahkuschi 25. Aug. Baltija, Lucinde, Europa, Matador, Maxima, Lidia, Mersragzeems, Irbija, Antares, Skadinsch, Katrina, Tschakste. Isgahjis J. Martin, Mikeljahns, uf Boneſu. Silvanus, kapt. Tomels, 24. Aug. isgahjis no Exmouthas uf Elseneri. Noas, kapt. Legsdinsch, no 24. Aug. atrodahs zelâ no Teignmouthas uf Rigu. Ejtik, kapt. Girtbans, 28. Jul. no Kronschtates isbraukdams, 23. Aug. nonahzis Wickâ. Schieldsê nonahkuschi 24. Aug. Livadija un Otto, kapt. Martinsons, no Southamptonas isbraukdami. Janow, kapt. Ehrmans, no Rochestres iseedams, 25. Aug. nonahzis Londonâ. Marie Anna, kapt. Otmans, no Leepajas 3. Aug. iseedams, 25. Aug. nonahzis Leithâ. Waronis, kapt. Sakits, 25. Aug. atstahjis Schieldsê, uf Rigu nahkdams. Sorkholm, kapt. Simmo, 9. Aug. no Pernawas iseedams, 25. Aug. nonahzis Dunkirkâ. No Rigas isgahjuschi 28. Aug. Jndrik, kapt. Krasis, uf Tyni, Anna Ottilie, kapt. Tone (senak Rusbergs) uf Arendali, 30. Aug. Taniti, kapt. Grikis, uf Newcastli. Rigâ eenahkuschi 27. Aug. Walgalzeems, Heinrich Emma, Catharina (Kalninsch). Meerents, kapt. Meerents, 26. Aug. isgahjis no Sharpness uf Aarhus. Peter, kapt. Ansaks, 21. Jul. Arkangelsku atstahdams, 25. Aug. nonahzis Perthâ. Anna, kapt. ?, 26. Aug. posts no Newcastles uf Rigu. Golgatha, kapt. Lasis, 29. Jul. no Helsingforsas isbraukdams, 27. Aug. eegahjis Ipswichê. Linda, kapt. Lorenzs, no Londonas iseedams, 14. Aug. nonahzis Arkangelskâ. Marta Maria, kapt. Kraukle, 12. Aug. no Britonferry ar keegeku lahdinu isbraukdams, 27. Aug. nonahzis Peterburgâ. Regulus, kapt. Wihtols, no 24. Aug. atrodahs zelâ no Arkangelskas uf Londonu. Jakob Catarina, kapt. Rosenbergs, no Rigas iseedams, 17. Aug. nonahzis Methilê. Nikolai, kapt. Jakobsons, 17. Aug. atstahjis Fowey, uf Peterburgu dodamees. J. Martin, kapt. Mikeljahns, 26. Aug. isgahjis no Rigas uf Boneſu un Lilly, kapt. Pitka, uf Grangemouthu. Jasep, kapt. Schuliners, no Kronschtates eedams, 28. Aug. nonahzis Grangemouthâ. Regulus, kapt. Peets, 25. Aug. gahjis Kopenhagenei garam. Berthold, kapt. Zihruls, 28. Aug. atstahjis Leepaju, uf Sunderlandi dodamees, Woldemars, kapt. ?, uf Karlskronu eedams, un Puhkis, uf Rigu nahkdams. Auda, kapt. Leja, no Rigas iseedams, 26. Aug. nonahzis Peterburgâ. Kursemneeks, kapt. Muzneeks, 17. Aug. no Fowey isbraukdams, 26. Aug. nonahzis Stettinê. Circus, kapt. Dreimans, no 23. Aug. atrodahs zelâ no Aleo uf Ipswichu. Mateus, kapt. Martinkalns, 7. Aug. no Newportas isbraukdams, 29. Aug. eegahjis Bjorko Sundâ. Anna Alwine, kapt. Leelkalns, 9. Aug. Rigu atstahdams, 24. Aug. sasneedsis Honfleuru. Stahl, kapt. Stahls, 27. Aug. atstahjis Norkjepingu, uf Yarmouthu eedams. Sweiks, kapt. Ansons, 26. Jul. Norkjepingu atstahdams, 18. Aug. nonahzis Ramsgatê.

Lihds 2. Septembrim pee Rigas atbrauza 1322 kugi, to starpâ 1128 twaikoni un 194 buru-kugi, un no Rigas 1285 kugi aisbrauza. (B. W.)

Tirgus sinas.

Rigâ, 4. Septembrî. Rudseem un meescheem zenas turahs, bet peewedumi masi. Linsehklahm zenas zelahs. Rudsi, Kreewu, 120 mahrz. smagi, maksaja 77—78 kap. pudâ. Kweeschi, Kreewu, 127 mahrz. smagi, 92 kap. pudâ, Kursemes 76—90 kap. pudâ. Meeschi, schahweti, 100 mahrz. smagi, 78 kap. pudâ, Kreewu, 110 mahrz. smagi, 78 kap. pudâ. Ausas, Kreewu 62—63 kap. pudâ, labakahs 65—75 kap. pudâ, schahwetahs 60—63 kap. pudâ. Linsehklas, weenkahrschahs 140—143 kap. pudâ, stepju sehklas 146—148 kap. pudâ.

Leepajâ, 6. Septembrî. Rudsi, 120 mahrz. smagi, 79 80½ kap. pudâ. Ausas 63—82 kap. pudâ. Meeschi 72—77 kap. pudâ. Griki 85 kap. pudâ. Linsehklas 141—145 kap. pudâ.

Wehstules un atbildes.

Kehrajam. Naw swarigs. — **Zelm.** Dsejoli neder. Sinojumu isleetosim. — **A. A.** Par ofizieleem sinojumeem wehstot, katreis skaidri jausdod awots; zitadi neeet. —

Isdewejs un atbildigais redaktors: **Dr. A. Bielenstein.**
Redaktors: **J. Weissmanis.**
Дозволено цензурою. Рига, 6-го Сентября 1899 г.
Drukats pee J. F. Steffenhagena un dehla Jelgawâ

Sludinajumi.

Marie Ernsohn jaunkundsei
Frizim Buschmann kungam,
kâ saderinateem.
Lai mihlestibas seedonis,
Tos wisu muhschu pawada,
Un wisas deenas nahkotnê
Ar laimi ween ir pilditas!
wehlê
J., A. O., A. L., Sch. A., Sch. T., A. A., A. A., T. M., T. J., F.

Palihga skolotajs,
seminarists, teek meklets Tahschu-Padures skolai (Aisputes apr.), kur gada skolas dehl ir 4 mahzibas (t. i.) skolenu nodalijumi.
Обратиться къ мѣстному учителю
Ф. Зивертъ.

Skolotaja palihgs
wajadsigs, pee apmehram 60 rubku algas un brihwa ustura. Adr. Э. Форстману, им. Тальсенъ чр. г. Гробинъ.

Jelgawâ, Palejas eelâ № 28.
Paleelinatâ darbnizâ
isglihtoju dahmas
ihsâ laikâ **schnitu sihmeschanâ** pehz slawenâs Angku metodas un **schuhschanâ** par pilnigam skroderenem. Maksa eesahkumâ no 5 lihds 25 rubli un **mahzekles** peenem katrâ laikâ.
Modiste **J. Siils.**

Jelgawas Palihdsibas Beedriba
isrihkos
festdeen 11. septembrî 1899. g.
Jelgawas Amatneeku beedr. sahlê
Palejas eelâ
Puku balli.
Sahkums pulksten 9 wakarâ, beigas pulksten 4 no rihta.
Spehlês J. Waldmana musika koris.
Katra dahma dabon pee ee-eeschanas puku buketi.
Ee-ejas zenas (eerehk. labdarib. nod.): beedreem 60 kap., beedru dahmam 50 k., nebeedreem 75 kap., nebeedru dahmam 60 k.
Kahrtibas komisija.

Jelgawas Latweeschu Beedrib. teatris.
Swehtdeen, 12. septembrî 1899. g.
Mihlinaschanâs.
Skatu luga 3 zehleenos no Artura Schnitzlera. Tulk. Nagans.
Pehz tam:
Sobu sahpes.
Joks ar dseedaschanu weenâ zehleenâ. Latwiski no Wehsteneeka un Ruhjeneescha.
Dseedamee gabali:
1) Usejas dseesma. 2) Kupleja. 3) Kupleja. 4) Beigu dseesma.
Sahkums pulksten 7 wakarâ.
Weetu zenas (eerehk. labd. nod.): pirmâs rindâs 1 rub., 1. weetâ 75 kap., 2. weetâ 50 kap., 3. weetâ 30 kap.
Teatra komisija.

100 strahdneezes
pee pastahwiga darba un labas lones meklê gumijas fabrika „Prowodnik" Rigâ.

Akzinju sabeedribas
agrak
Frister & Rossmann
Weegla rihkoschanâs,
Klusa un ahtra darbiba,
Eleganta isskata,
Wisu labakâs schujmaschinas,
Jelgawâ par lehtakam zenam dabujamas weenigi pee
J. Jegera,
grahmatu, rakstamu un sihmejamu leetu pahrdotawa Leelajâ eelâ № 9.
Wisu sistemu maschinu reparatuvas isdaru.

Amatneezibas skolâ
skroderschanas kursi,
waditi no kahdâ Berlines institutâ ismahzitas skolotajas, sahksees **3. Septembrî sch. g.**
Apstellejumi uf drehbem un manteleem teek no ta laika nemti pretim.
Anna Stavenhagen.

Buhwmaterialu
un
buhwapkalumus
peedahwâ
J. S. Parügina mantineeki,
ihpaschneeks **A. Artemjews,** Jelgawâ,
96. sem kolonadeem 96.

Pilniga ispahrdoschana
senakâ **A. Eiche drehbju weikalâ Jelgawâ, Leelajâ eelâ № 11.**
Tur ispahrdod drehbju drahnu, bukskinu, dubultstofu, kamgarnu un daschadas **manufaktur-prezes.**
Augstzeenibâ
H. Feldmann.

Jelgaw. Palihdsib. un Paglab. Beedriba.
Krahj- un aisdewu-Kases bilanze
31. augustâ 1899. g.
579 beedri. Droschibas kapitals 19,573 rubl. 50 kap.

Debets.	Rbl.	K.	Kredits.	Rbl.	K.
Wehrtspapiri . . .	3998	72	Pamata kapitals . .	4111	84
Inwentars	701	53	Dalibas naudas . . .	15461	66
Aisdewumi uf galweneekeem	133639	—	Noguldijumi uf augleem	172076	65
			Noguld. uf augstu-augl.	14971	93
Aisdewumi uf kihlam	70375	—	Krahj-noguldijumi . .	8497	97
Kasê	20024	41	Tekoschi noguldijumi .	6187	05
Daschadi isdewumi .	1204	44	Augli	8427	66
Kurs. Kred. Beedr. .	1152	44	Sihki eenehmumi . .	432	04
			Diwidends	926	46
			Pahrejoschas sumas . .	2	28
	231095	54		231095	54

Kases darba laiks ir ikdeenas, isnemot sestdeenas, swehtdeenas un swehtku deenas, no pulksten 11. lihds pusdeenâ Skrihweru eelâ 1. Kase maksâ par noguldijumeem 4½—5% gadâ un nem par aisdewumeem 6—7% gadâ. Wisi maksajumi no krona nodokleem atswabinati.
Direkzija.

Ar Wina ekselenzes Kursemes gubernatora kunga atwehles atwehru
Jelgawâ, Leelajâ eelâ № 1,
Schnitu sihmeschanas un peegreeschanas skolu
preeksch dahmu un behrnu apgehrbeem un weschas.
Mahzits teek pehz jaunakâs un loti weegli eegaumejamâs **Hirscha metodes, Berlinê.** Pilnigs kursus buhrê 3 mehneschi un maksâ **15** rubkus. Peegreeschanas kursu war ismahzitees 1 mehnescha laikâ un maksâ **10** rubkus.
Preekschneeze **S. Franzkiewicz.**

Ed. Zehder's — Rigâ.
Laukſaimneezibas maſchinu un ſemkopibas rihku lehgeris
Karta eelâ № 11, pretim Tukuma-Jelgawas dſelſszela ſtanzijai,
eewehlê kâ
agrakâs Rigas beedribas Felser & Co. dſelſsleetawas un maſchinu fabrikas raſchojumu weenigais pahrdewejs

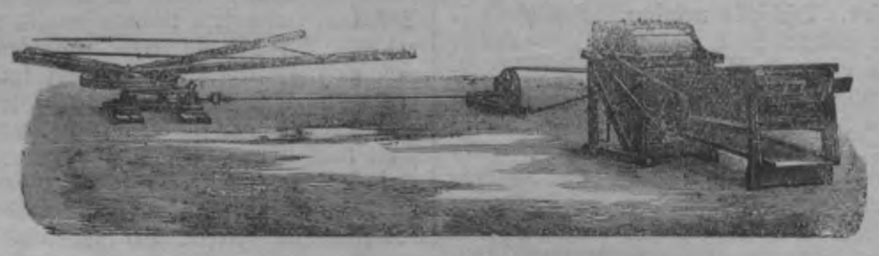

kuſamahs maſchinas ar **rokas** un **gehpela dſenamo,** preekſch 2, 4, 6, 8 un wairak ſirgeem, ar pee tam peederigo **gehpeli.** — Wiſas maſchinas no **jaunakâs** un **labakâs konſtrukzijas** un iſ **iſmekletâ wislabakâ materiala.**
Wiſs ſem galwoſchanas.
Tahlak: **wiſadu ſortu arkli, ſehklas-aparaji, ezeſchas, ſehjmaſchinas, ſeena grahbekli, labibas wehtijamâs maſchinas, ekſeln maſchinas** u. t. t. **Superfoſfats, Toma milti, kauln milti** u. t. t.
Lokomobiles un twaika kuſmaſchinas
iſ **Anglu** fabrikas **Richard Garret & Sons** no 3, 4, 6, 8 un 10 ſirgu ſpehka.
Wehſtules adreſe: Ed. Zehder — Rigâ.

L. M. Arensteins,
apteeku pretschu, krahsu, kimikaliju, oschamo sahlu un gumijas pretschu pahrdotawa
Jelgawâ, Katolu eelâ № 3.
Peedahwâ: **klorkalki, sahbaku smehri** preeksch sirgu nageem, ratu un sirgu leetam; **waselinu** — dseltenu, baltu un melnu. **Prowanses eltu, koksellu, rapschu eltu, dedsinamo eltu, maschinu eltu, linu** un **kanepju eltu, koka spirtu** preeksch dedsinaschanas un puleereschanas, **lihmi** u. t. t. **Seera** un **sweesta pehrwi, seera ekstraktu, seera** un **sweesta papiri** rulôs un lapâs; **staniolu,** wisadas **wirzas, safranu, kardamomu** u. t. t. Bez tam peedahwaju **gumijas** un **kirurgiskas prezes** preeksch medizinisku, kihmisku un tekniska bruhka, kâ ari wisas sortes **gumijas** un **glahschu sprizes, brukas, wehdera** un **nabas bantes, gultas schihberus, gumijas gultas palagus, ledus makus, mahtes sprizes** un **spregelus, dsirdes rores, eedwaschoschanas aparatus, medizin-pinseles, gaisa rinkus** un **spilwenus,** wisus **termometerus, peenapumpjus, gumijas sihdamos, behrnu pudeles, gumijas seles, apseenamos,** daschadas **glahschu rores** preeksch twaika maschinam un wihna destilaturam u. t. t. Daschadas **lihmes** preeksch wisadu leetu klebeschanas, lihmeschanas un kiteschanas. **Pastilas** preeksch daschada **likeera, schnapsa** un **limonades** paschtaisischanas. Leelâ iswehlê **smarschotas** un **medizinas seepes, oh-de-kolonju, odehri, sobu pulweri, sobu seepes, sobu uhdeni (odol), tauku** un **reis-puderi, lanolina, glizerina, iris** un **behrsu krehmu, matu uhdeni, galwas, sobu** un **nagu birstes** u. t. pr., u. t. pr.
Lehtakâs zenas. Laba preze un laipna apkalposchana.

Smehketaju kungeem!
Tâ kâ Goudron-hilses naw wairs agrakâ wehrtibâ, tad zehlees prasijums pehz labahm un tomehr lehtam hilsem. Scho robu ispildit usnehmuschahs
Dim-hilses no
A. N.
Bogdanowa
tabakas fabrikas noliktawas
Jelgawâ, Katolu eelâ Nr. 12.
Minetâs Dim-hilses ir iſ stempeleta frantschu papira, glihti strahdatas un dabonamas wairak lauku un pilsehtas bodês.
NB. Tâpat ari **ihstâs Zarskija hilses** (ar glihtu walsts ehrgli) un **Lichtensteina Automata-hilses** ir eewehlamas.
Teizami papirosi: Electra 10 gab. 6 kap. un Barskija 10 gab. 3 k.

Par eewehroschanu!
Es daru godajamo publiku, sewischki sawas zeenijamas kundes uf to usmanigu, ka esmu eegahdajees leelisku lehgeri **kungu garderobi, dahmu manteleus** un **jakas,** kâ ari **manufakturprezes** un **leetus schirmjus** un luhdsu, lai mani ar saweem apstellejumeem pagodina.
Gottliebs,
Jelgawâ, **tikai** Leelajâ eelâ.

B. Klein,
Jelgawâ, Katolu eelâ № 13.
Pulksteni, selta un sudrableetu magasina.
Wisas sortes **seenas pulksteni, selta, sudraba un tihra jaunselta kabatas pulksteni preeksch dahmam un kungeem**
par wislehtakam zenam.

Sehklas un linus
schogad atkal pirkschu par augstakam zenam. Billes krogû **J. Grosberg.**

Fr. Weidemanis — Jelgawâ
Leelajâ eelâ № 83,
labibas un materialpretschu weikals
pahrdod
Superfosfatu
un
Tomas miltus.
Turpat ari **pehrk wisadu labibu** par wisaugstakam zenam.

Kungu seemas mantelus, Dahmu seemas mantelus, Dahmu seemas jakas,
jaunakahs modes, sanehma un peedahwâ lehti **tikai Gottliebs,**
Jelgawâ, **tikai Leelajâ eelâ.**

Malkas wedeji
war pastahwigu darbu dabut pee
M. Blumberga,
Lilienfelda eelâ № 20.

Augstu dahrsâ **Leelajâ eelâ № 59 ir isihrejama**
dsihwojama ehka.

Wez-Ruzes, Dobeles un **Saldus apkahrtnem** pagodinajos pasinot, ka manâ
skaistpehrwetawâ
Wez-Ruzê, Rosenfeldta kunga namâ pee tirgus, pehrweju tikai ar wisstipraka labuma pehrwem. Wadmala, puswadmala, sihds, samts, plihschs, wilnas, puswilnas, ahrditas un neahrditas kungu un dahmu drehbes teek pehz katra wehleschanâs wisadâs pehrwês isturigas, pehz jaunakâs modes pehrwetas un drukatas. Par speeschanu 3 kap. olekti, welschanu 3, uskahrschanu 2, degateschanu 2 un schkehreschanu 4 kap. olekti. **Par drehbes pehrweschanu:** Melnu pehrwet un speest 8 kap., kafejas-bruhnu 10, wisâs zitâs pehrwês 12 kap. olekti. **Wilnu** un **dsiju:** melnu 15 kap., kafejas bruhnu 20 kap., wisâs zitâs pehrwês 25 kap. mahrzinâ. Peenemschanas weetas Dobelê pee Amter kga pascha namâ pee tilta un Saldû, Kruhmina kga, grahmatu bodê pee tirgus.
Eduard Maurin, pehrwetajs Wez-Ruzê, Rosenfeldt kunga namâ pee tirgus.

Jauni sehni,
kas wehlâs kurpneeka amatu pamatigi eemahzitees, war peeteiktees pee kurpneeku meistara **E. Martinates,** Katrinas eelâ № 7.

Paklihduschu sirgu nokehra.
Peeprasams pee Osolmuischas (Paulsgnade) moderneeka pee Jelgawas.

Wisâs grahmatu pahrdotawâs dabujama:
J. Palewitscha
Dseedaschanas mahziba tautas skolâm.
Otrs pahrlabots un papildinats isdewums.
Zena **40** kap.
J. F. Steffenhagena un dehla apgahdibâ, Jelgawâ.

Дозволено цензурою. Рига, 7-го Сентября 1899 г.
Drukats pee J. F. Steffenhagena un dehla.
(Tê klaht 2 peelikumi.)